

บทที่ ๔
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

คำตอบแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ครั้งนี้ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๑๐๐ ชุด เป็นคำตอบแบบสอบถามของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล ๕๗ ชุด และ ของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ ๔๓ ชุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการที่ได้วางไว้ในบทที่ ๓ ปรากฏผลของการวิเคราะห์ดังนี้

ภาคที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงรายละเอียดในตารางที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, และ ๑๒ ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ เพศ

เพศ	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	11	19.30	13	0.23	24	24.00
หญิง	46	80.70	30	69.77	76	76.00
รวม	57	100.00	43	100.00	100	100.00

ข้อมูลในตารางที่ ๑ แสดงให้เห็นว่า ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่เป็นครูผู้หญิงถึงจำนวนร้อยละ ๘๐.๗๐ และร้อยละ ๖๙.๗๗ ตามลำดับ อาจกล่าวได้ว่า ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่ เป็นครูผู้หญิงถึงร้อยละ ๗๖.๐๐ และเป็นครูชายเพียงร้อยละ ๒๔.๐๐ เท่านั้น

ตารางที่ ๒ ฐานะการสมรส

ฐานะการสมรส	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สมรสแล้ว	27	47.37	14	32.56	41	41.00
โสด	30	52.63	29	67.44	59	59.00
รวม	57	100.00	43	100.00	100	100.00

ข้อมูลในตารางที่ ๒ แสดงให้เห็นว่าฐานะการสมรสของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมีระดับใกล้เคียงกัน คือ เป็นโสดร้อยละ ๕๒.๖๓ และสมรสแล้วร้อยละ ๔๗.๓๖ ส่วนครูสังคมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์อยู่ในระดับต่างกันมากคือ เป็นโสดร้อยละ ๖๗.๔๔ และสมรสแล้วร้อยละ ๓๒.๕๖ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยทั่วไปแล้วฐานะการสมรสแตกต่างกัน ไม่นักนักคือ มีครูที่เป็นโสดร้อยละ ๕๕.๐๐ และสมรสแล้วร้อยละ ๔๕.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ อายุของครูสังคมศึกษา

อายุ (ปี)	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	รวม	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
20-24	10	17.54	11	25.58	21	21.00
25-29	10	17.54	15	34.88	25	25.00
30-34	10	17.54	9	20.93	19	19.00
35-39	11	19.30	4	9.30	15	15.00
40-44	6	10.53	3	6.98	9	9.00
45-49	7	12.28	1	2.33	8	8.00
50 ⁺	3	5.26	0	0	3	3.00
รวม	57	99.99	43	100.00	100	100.00

ข้อมูลในตารางที่ ๓ แสดงให้เห็นว่าอายุของครูในโรงเรียนรัฐบาลในช่วงอายุต่าง ๆ กระจายกัน ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง ๒๐-๓๕ ปี สำหรับอายุของครูในโรงเรียนราษฎร์จะอยู่ในช่วง ๒๐-๓๕ ปี เมื่อพิจารณาอายุครูตั้งคมศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่อายุระหว่าง ๒๕-๒๘ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๐ ครูตั้งคมศึกษาที่มีอายุมากกว่า ๕๐ ปี ขึ้นไปมีน้อยมาก คือ คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๐

ในค่านวัตกรรมทางการศึกษาของครูนั้น ได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางต่อไปดังนี้

ตารางที่ ๔ วุฒิทางการศึกษาของครู

วุฒิ	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ครุศาสตรบัณฑิต	6	10.53	2	4.65	8	8.00
การศึกษามัธยมศึกษา	31	54.39	5	11.63	36	36.00
ศึกษาศาสตรบัณฑิต	2	3.51	0	0	2	2.00
วิทยาศาสตร์บัณฑิต	0	0	1	2.33	1	1.00
โบราณคดี	0	0	1	2.33	1	1.00
ประโยคมัธยมศึกษา	3	5.26	0	0	3	3.00
พิเศษมัธยม	7	12.28	13	30.23	20	20.00
ประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูง	2	3.51	17	39.53	19	19.00
ประโยคมัธยมศึกษา	2	3.51	1	2.32	3	3.00
ประโยคประถม	4	7.02	0	0	4	4.00
อาชีวระดับสูง	0	0	1	2.32	1	1.00
อก.ศ.	0	0	2	4.65	2	2.00
รวม	57	100.01	43	99.99	100	100.00

ข้อมูลในตารางที่ ๔ แสดงให้เห็นว่าครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ ๕๐.๐๐ มีวุฒิปริญญาตรี ส่วนครูสังคมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาขั้นอนุปริญญา คือ ประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูงร้อยละ ๓๙.๕๓ และพิเศษมัธยมร้อยละ ๓๐.๒๓ แต่เมื่อพิจารณาครูสังคมศึกษาของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่คือร้อยละ ๓๖.๐๐ มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา รองลงมาคือ พิเศษมัธยมและประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูง คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ และ ๑๙.๐๐ ตามลำดับ

สำหรับประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษา ได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ ๕ ดังนี้

ตารางที่ ๕ ประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษา

ประสบการณ์	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคยทำการสอนวิชาสังคมศึกษามาแล้ว						
ประมาณ						
๐-๕ ปี	31	54.39	25	58.14	56	56.00
๖-๑๐ ปี	13	22.81	13	30.23	26	26.00
๑๑-๑๕ ปี	8	14.0๒	2	4.65	16	10.00
๑๖-๒๐ ปี	2	3.51	2	4.65	4	4.00
๒๑-๒๕ ปี	3	5.26	1	2.33	4	4.00
รวม	57	100.00	43	100.00	100	100.00

ข้อมูลในตารางที่ ๕ แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์ของครูในการสอนวิชาสังคมศึกษา ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง ๐-๕ ปี คือ เป็นจำนวนร้อยละ ๕๔.๓๙ และร้อยละ ๕๘.๑๔ ตามลำดับ รองลงมาคือครูที่มีประสบการณ์ในการสอน ๖-๑๐ ปี มีร้อยละ ๒๒.๘๑ และ ๓๐.๒๓ ตามลำดับ ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษา เกินกว่า ๑๐ ปีขึ้นไปมีน้อย เมื่อพิจารณาประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษาของครูในโรงเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ ครูสอนสังคมศึกษามีประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาประมาณ ๐-๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๐๐ รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษาประมาณ ๖-๑๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๐

สำหรับชั่วโมงทำการสอนทั้งหมดในหนึ่งสัปดาห์ของครูสังคมศึกษา ได้แสดงไว้ในตารางต่อไป

ตารางที่ ๖ ชั่วโมงทำการสอนทั้งหมดคในหนึ่งสัปดาห์

ชั่วโมงสอนทั้งหมดต่อสัปดาห์	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
21-24	12	21.05	8	18.60	20	20.00
16-20	40	70.19	27	62.79	67	67.00
11-15	1	1.75	6	13.95	7	7.00
6-10	3	5.26	1	2.33	4	4.00
1-5	1	1.75	1	2.33	2	2.00
รวม	57	100.00	43	100.00	100	100.00

ข้อมูลในตารางที่ ๖ แสดงให้เห็นว่าชั่วโมงทำการสอนของครูสังคมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ส่วนใหญ่จะมีชั่วโมงสอนประมาณ ๑๖-๒๐ ชั่วโมง โดยคิดเป็นร้อยละ ๗๐.๑๙ และร้อยละ ๖๒.๗๙ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงชั่วโมงทำการสอนทั้งหมดคในหนึ่งสัปดาห์ของครูในโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว ครูสังคมศึกษาจะทำการสอนประมาณ ๑๖-๒๐ ชั่วโมง ในหนึ่งสัปดาห์มีถึงร้อยละ ๖๗.๐๐ และรองลงมาคือสอนประมาณ ๒๑-๒๔ ชั่วโมง ร้อยละ ๒๐.๐๐ แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ครูจะทำการสอนในช่วง ๑๖-๒๐ ชั่วโมงในหนึ่งสัปดาห์ ซึ่งเป็นชั่วโมงทำงานที่พอเหมาะสำหรับครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

สำหรับชั่วโมงทำการสอนเฉพาะวิชาสังคมศึกษา ได้แสดงไว้ในตารางต่อไปดังนี้

ตารางที่ ๗ ชั่วโมงทำการสอนวิชาสังคมศึกษาในหนึ่งสัปดาห์

ชั่วโมงสอนวิชาสังคมศึกษาต่อสัปดาห์	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
21-24	8	14.04	3	6.98	11	11.00
16-20	33	57.89	13	30.23	46	46.00
11-15	3	5.26	8	18.60	11	11.00
6-10	8	14.04	10	23.26	18	18.00
1-5	5	8.77	9	20.93	14	14.00

ข้อมูลในตารางที่ ๗ แสดงให้เห็นว่าชั่วโมงทำการสอนวิชาสังคมศึกษาในหนึ่งสัปดาห์ของครูโรงเรียนรัฐบาลร้อยละ ๕๗.๘๙ มีชั่วโมงสอนระหว่าง ๑๖-๒๐ ชั่วโมง สำหรับครูในโรงเรียนราษฎร์ ครูที่มีชั่วโมงสอนระหว่าง ๑๖-๒๐ ชั่วโมง มีร้อยละ ๓๐.๒๓ รองลงมา คือครูที่มีชั่วโมงสอนระหว่าง ๖-๑๐ ชั่วโมง และระหว่าง ๑-๕ ชั่วโมง มีร้อยละ ๒๓.๒๖ และร้อยละ ๒๐.๕๓ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาชั่วโมงทำการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูในโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว ปรากฏว่าครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ คือร้อยละ ๕๖.๐๐ ทำการสอนวิชาสังคมศึกษาสัปดาห์ละ ๑๖-๒๐ ชั่วโมง

เมื่อพิจารณถึงชั่วโมงสอนทั้งหมดต่อสัปดาห์ ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ ๑๖-๒๐ ชั่วโมง และชั่วโมงทำการสอนเฉพาะวิชาสังคมศึกษาต่อสัปดาห์ จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ก็อยู่ในช่วง ๑๖-๒๐ ชั่วโมงอีกเช่นกัน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่จะสอนเฉพาะวิชาในหมวดสังคมศึกษา มีส่วนน้อยที่สอนวิชาอื่น ๆ ด้วย ดังแสดงไว้ในตารางต่อไป

ตารางที่ ๘ วิชาที่สอนนอกเหนือไปจากวิชาสังคมศึกษา

วิชาที่สอน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อังกฤษ	6	10.53	5	11.63	11	11.00
ฝรั่งเศส	1	1.75	1	2.33	2	2.00
ไทย	4	7.02	16	37.21	20	20.00
คณิตศาสตร์	1	1.75	5	11.63	6	6.00
วิทยาศาสตร์	0	0	1	2.33	1	1.00
พลศึกษา	0	0	1	2.33	1	1.00
สุขศึกษา	1	1.75	2	4.65	3	3.00
คหกรรมศิลป์	2	3.51	0	0	2	2.00
ศิลปศึกษา	1	1.75	0	0	1	1.00
กิจกรรมสำรวจ	1	1.75	1	2.33	2	2.00
โลหารูปพรรณ	1	1.75	0	0	1	1.00
โสภณศึกษา	0	0	1	2.33	1	1.00

ข้อมูลจากตารางที่ ๘ แสดงให้เห็นว่าครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล ทำการสอนวิชาอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากวิชาสังคมศึกษาบ้างเล็กน้อยเท่านั้น เช่น วิชาภาษาอังกฤษ ภาษาไทย เพียงร้อยละ ๑๐.๕๓ และ ๗.๐๒ ตามลำดับ แต่ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ ทำการสอนวิชาอื่น ๆ นอกเหนือไปจากวิชาสังคมศึกษามากกว่าครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล กล่าวคือ ทำการสอนวิชาภาษาไทยควบคู่ไปด้วยร้อยละ ๓๗.๒๑ สอนวิชาภาษาอังกฤษและวิชาคณิตศาสตร์ควบคู่ไปด้วยในจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ ๑๑.๖๓ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าครูสังคมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ ต้องทำการสอนวิชาอื่น ๆ นอกเหนือไปจากวิชาสังคมศึกษามากกว่าครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล เมื่อพิจารณาถึงวิชาที่สอนนอกเหนือไปจากวิชาสังคมศึกษาของครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่า ครูสังคมศึกษาต้องสอนวิชาภาษาไทย และภาษาอังกฤษควบคู่ไปด้วยคิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ และ ๑๑.๐๐ ตามลำดับ แสดงว่าครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่สอนเฉพาะหมวดวิชา

ตารางที่ ๕ การสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นต่าง ๆ

ชั้น	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ
ม.ศ. ๑	26	52.00	21	48.84	47	47.00
ม.ศ. ๒	27	47.37	28	65.12	55	55.00
ม.ศ. ๓	31	54.39	21	48.84	52	52.00
อื่น ๆ *	15	26.32	6	13.95	21	21.00

* อื่น ๆ : มัธยมศึกษาปีที่ ๔, ๕ และประถมศึกษา

ข้อมูลในตารางที่ ๕ แสดงให้เห็นว่าครูสอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่จะสอนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ครูที่มีการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วยนั้นมีจำนวนน้อย คือ รอยละ ๒๑.๐๐ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

สำหรับการสอนวิชาในหมวดสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษา ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๑๐

ดังนี้

ตารางที่ ๑๐ การสอนวิชาในหมวดสังคมศึกษา

วิชาที่สอน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ
หน้าที่พลเมือง	18	31.58	9	20.93	27	27.00
ศีลธรรม	15	26.32	7	16.28	22	22.00
ภูมิศาสตร์	37	64.91	22	51.16	59	59.00
ประวัติศาสตร์	37	64.91	22	51.16	59	59.00
ทุกวิชาในหมวดสังคมศึกษา	3	5.26	13	30.23	16	16.00

ข้อมูลในตารางที่ ๑๐ แสดงให้เห็นว่าการสอนวิชาต่าง ๆ ในหมวดสังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล สอนวิชาภูมิศาสตร์และวิชาประวัติศาสตร์ มีจำนวนรอยละ ๖๔.๕๑ เท่ากัน และครูสังคมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์จะสอนวิชาดังกล่าวมีจำนวนรอยละ ๕๑.๑๖ เท่ากัน และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนที่ครูสอนวิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม ในโรงเรียนแต่ละประเภทจะเห็นได้ว่า มีจำนวนใกล้เคียงกัน สำหรับการสอนทุกวิชาในหมวดสังคมศึกษา ปรากฏว่าโรงเรียนราษฎร์มีครูสอนทุกวิชาในหมวดสังคมศึกษาร้อยละ ๓๐.๒๓ ในขณะที่โรงเรียนรัฐบาลจัดให้ครูสอนทุกวิชาในหมวดสังคมศึกษาเพียงร้อยละ ๕.๒๖ เท่านั้น

สำหรับเหตุผลที่ครูสังคมศึกษาทำการสอนวิชาสังคมศึกษานั้น ได้แสดงไว้ในตารางที่ ๑๑ ดังนี้

ตารางที่ ๑๑ เหตุผลของครูในการสอนวิชาสังคมศึกษา

เหตุผลในการสอน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้สอนเนื่องจาก ขาดอาจารย์ในวิชานี้	21	36.84	15	34.88	36	36.00
สอนโดยความสมัครใจและสนใจ	39	68.42	28	65.12	67	67.00
ไม่ถนัดสอนวิชาอื่น	2	3.51	7	16.28	9	9.00
ได้รับการฝึกหัดในการสอนวิชาสังคมศึกษา มาโดยเฉพาะ	23	40.35	15	34.88	38	38.00
ทำการสอนแทนชั่วคราว เพื่อที่จะรอ อาจารย์ในคานานที่จะมาสอนใน โอกาสหน้า	2	3.51	2	4.65	4	4.00
สอนเพื่อให้ชั่วโมงสอนครบตามที่โรงเรียน กำหนดให้	3	5.26	1	2.33	4	4.00
ต้องการปรับปรุงฝึกฝนตนเองเกี่ยวกับวิชานี้	5	8.77	12	27.91	17	17.00

ข้อมูลในตารางที่ ๑๑ แสดงว่าครูสอนสังคมศึกษาส่วนใหญ่ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ คือ ร้อยละ ๖๘.๔๒ และร้อยละ ๖๕.๑๒ ตามลำดับ สอนสังคมศึกษาคด้วยความสมัครใจและสนใจ รองลงมา ร้อยละ ๔๐.๓๕ และร้อยละ ๓๔.๘๘ สอนสังคมศึกษาเนื่องจากได้รับการฝึกหัดในการสอนวิชาสังคมศึกษามาโดยเฉพาะ ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลร้อยละ ๓๖.๘๖ และครูสังคมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ร้อยละ ๓๔.๘๘ ทำการสอนเพราะผู้บังคับบัญชามอบหมายให้สอน เนื่องจากขาดอาจารย์ในวิชานี้ สำหรับเหตุผลอื่น ๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาของครูมีเพียงเล็กน้อย ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าครูสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ ๖๗.๐๐ สอนโดยความสมัครใจ และสนใจ

ตารางที่ ๑๒ หน้าที่อื่น ๆ ของครูสังคมศึกษานอกเหนือไปจากการสอน

หน้าที่	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาหรือที่ปรึกษา ทางวิชาการ	4	7.02	2	4.65	6	6.00
ช่วยงานห้องสมุด	3	5.26	1	2.33	4	4.00
ช่วยงานคานชูรการของโรงเรียน	11	19.30	6	13.95	17	17.00
ช่วยงานคานแนะแนว	3	5.26	1	2.33	4	4.00
เป็นกรรมการชุมนุมต่าง ๆ ในโรงเรียน	15	26.32	6	13.95	21	21.00
เป็นอาจารย์ประจำชั้น	35	61.40	35	81.40	70	70.00
ไม่ต้องทำงานพิเศษ	1	1.75	2	4.65	3	3.00

ข้อมูลในตารางที่ ๑๒ จะเห็นได้ว่าครูสังคมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ ๖๑.๔๐ และร้อยละ ๘๑.๔๐ ตามลำดับ ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำชั้น และรองลงมาคือ ร้อยละ ๒๖.๓๒ และร้อยละ ๑๓.๙๕ ทำหน้าที่เป็นกรรมการชุมนุมต่าง ๆ ในโรงเรียน นอกจากนั้นก็ช่วยงานคานชูรการของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๓๐ และร้อยละ ๑๓.๙๕ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาหน้าที่พิเศษของครูสังคมศึกษาที่นอกเหนือไปจากการสอนในโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าครูสังคมศึกษาร้อยละ ๘๐.๐๐ ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำชั้น นอกเหนือไปจากการสอนวิชาสังคมศึกษา

ภาคที่ ๒ การวางโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

ก. ลักษณะเบื้องต้น เกี่ยวกับการวางโปรแกรมการเรียนการสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงรายละเอียดในตารางที่ ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๓๔, ๒๕, ๒๖ และ ๒๗ ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๓ ผู้ดำเนินการวางโปรแกรมการสอนและกิจกรรมเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา

ผู้วางโปรแกรม	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คณะกรรมการโรงเรียน	1	1.75	1	2.33	2	2.00
หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา	34	59.65	10	23.26	44	44.00
ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาทุกคน	40	70.18	28	65.12	68	68.00
อาจารย์ใหญ่	6	10.53	7	16.28	13	13.00
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่	6	10.53	7	16.28	13	13.00
ครูผู้สอนดำเนินการเอง	3	5.26	4	9.30	7	7.00

ข้อมูลในตารางที่ ๑๓ แสดงให้เห็นว่า ผู้ดำเนินการวางโปรแกรมการสอน และกิจกรรมเกี่ยวกับสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลได้แก่ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาทุกคนและหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๑๘ และร้อยละ ๕๙.๖๕ ตามลำดับ แต่ในโรงเรียนราษฎร์ ผู้ดำเนินการวางโปรแกรมส่วนใหญ่ได้แก่ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา คือมีถึงร้อยละ ๖๕.๑๗ เมื่อพิจารณาถึงผู้ดำเนินการวางโปรแกรมของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่าผู้ดำเนินการวางโปรแกรมการสอนและกิจกรรมเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาทุกคน และหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา โดยคิดเป็นร้อยละ ๖๘.๐๐ และร้อยละ ๕๔.๐๐ ของกลุ่ม ตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

ตารางที่ ๑๔ การวางโปรแกรมการสอนล่วงหน้า

การวางโปรแกรม	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มี ในตอนใดของปี						
วางโปรแกรมในตอนต้นปีการศึกษา	34	59.65	30	69.77	64	64.00
วางโปรแกรมเป็นรายภาคเรียน	18	31.58	12	27.91	30	30.00
วางโปรแกรมเป็นรายเดือน	8	14.04	4	9.30	12	12.00
วางโปรแกรมเป็นครั้งคราวเฉพาะเรื่อง	8	14.04	6	13.95	14	14.00
ไม่มี						
เป็นหน้าที่ของครูแต่ละคน	2	3.51	4	9.30	6	6.00

ข้อมูลในตารางที่ ๑๔ แสดงให้เห็นว่า การวางโปรแกรมการสอนล่วงหน้าของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีการวางโปรแกรมในตอนต้นปีการศึกษา ถึงร้อยละ ๕๙.๖๕ และร้อยละ ๖๙.๗๗ ตามลำดับ รองลงมาคือ มีการวางโปรแกรมเป็นรายภาคเรียน ร้อยละ ๓๑.๕๘ และร้อยละ ๒๗.๙๑ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงการวางโปรแกรมการสอนล่วงหน้าของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่สำคัญ ได้แก่ การวางโปรแกรมการสอนล่วงหน้าในตอนต้นปีการศึกษา และมีการวางโปรแกรมเป็นรายภาคเรียน ซึ่งมีถึงร้อยละ ๖๔.๐๐ และ ๓๐.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๕ เกณฑ์ในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

เกณฑ์การจัดโปรแกรม	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ
ถือนโยบายของโรงเรียนเป็นหลักในการจัด	4	7.02	1	2.33	5	5.00
ยึดถือเฉพาะหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ	25	43.86	19	44.19	44	44.00
นำทั้งนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน	36	63.16	25	58.14	61	61.00

ข้อมูลในตารางที่ ๑๕ แสดงให้เห็นว่าเกณฑ์ในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์เหมือนกัน ในข้อที่ได้นำทั้งนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนเป็นอันดับแรก คิดเป็น รอยละ ๖๓.๑๖ และ รอยละ ๕๘.๑๔ ตามลำดับ รองลงมาคือ จัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยยึดถือเฉพาะหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ รอยละ ๓๓.๔๖ และ รอยละ ๔๔.๑๔ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงเกณฑ์ที่สำคัญในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่นำทั้งนโยบายของโรงเรียนและกระทรวงศึกษาธิการมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน รองลงมาคือ ยึดถือเฉพาะหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการมี รอยละ ๖๑.๐๐ และ รอยละ ๔๔.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๖ นโยบายพิเศษของโรงเรียนในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน

นโยบายพิเศษ	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เน้นทางด้านเนื้อหาวิชา	41	71.93	31	72.09	72	72.00
เน้นทางด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียน	15	26.32	17	39.54	32	32.00
พยายามให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถโดยมีส่วนร่วมในกิจกรรม	40	70.18	24	55.81	64	64.00

ข้อมูลในตารางที่ ๑๖ แสดงให้เห็นว่านโยบายพิเศษในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนของโรงเรียนรัฐบาลให้ความสำคัญทางด้านเนื้อหาวิชา และพยายามให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถ โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๕๓ และ ๗๐.๑๗ ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนราษฎร์ให้ความสำคัญทางด้านเนื้อหาวิชาถึงร้อยละ ๗๒.๐๙ รองลงมา คือ พยายามให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถ โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรม ร้อยละ ๕๕.๘๑ และเน้นทางด้านความมีระเบียบวินัยของนักเรียนเป็นอันดับที่สาม คือร้อยละ ๓๙.๕๔ แสดงว่านโยบายพิเศษในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์เป็นไปในทำนองเดียวกัน ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่านโยบายพิเศษที่สำคัญของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ เน้นทางด้านเนื้อหาวิชา รองลงมา คือ พยายามให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถโดยมีส่วนร่วมในกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๐๐ และร้อยละ ๖๔.๐๐ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

ตารางที่ ๑๓ หลักเกณฑ์การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

หลักเกณฑ์	ประเภทโรงเรียน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
โปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษาเฉพาะ ทางด้านเนื้อหา	เนื้อหาวิชาและกิจกรรมควบคู่กันไป	8	14.04	6	13.95	14
	เนื้อหาวิชาและกิจกรรมควบคู่กันไป	49	85.96	37	86.05	86
รวม		57	100.00	43	100.00	100

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโรงเรียนและหลักเกณฑ์การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา ปรากฏว่าค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๑๓ มีค่าเท่ากับ ๐ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๓.๘๔ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๑ ๗ รัศมีกับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประเภทของโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับหลักเกณฑ์การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนราษฎร์ก็ตามก็จะมีหลักเกณฑ์ในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาดูคล้ายคลึงกัน และการร้อยละในตารางที่ ๑๓ นี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากร ร้อยละ ๘๖.๐๐ ได้จัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยคำนึงถึงเนื้อหาวิชาและกิจกรรมควบคู่กันไป เป็นสำคัญ

ตารางที่ ๑๘ หลักเกณฑ์การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

หลักเกณฑ์	อายุ (ปี)	20-24		25-29		30-34		35 ⁺		รวม
		จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	
โปรแกรมการสอนวิชา สังคมศึกษาเฉพาะทาง ด้านเนื้อหา		4	19.05	4	16.00	5	26.32	1	2.86	14
เนื้อหาวิชาและกิจกรรม ควบคู่กันไป		17	80.95	21	84.00	14	73.68	34	97.14	86
รวม		21	100.00	25	100.00	19	100.00	35	100.00	100

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของครูสังคมศึกษา และหลักเกณฑ์การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๑๘ มีค่าเท่ากับ ๖.๕๓ ซึ่งน้อยกว่า ๗.๘๒ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๓ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าอายุของครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือแม้อายุของครูสังคมศึกษาจะแตกต่างกันก็ตาม แต่จะมีหลักเกณฑ์ในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาดำรงเคียงกัน และครอรอยละในตารางที่ ๑๘ ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่ากลุ่มตัวอย่างประชากร รอยละ ๘๖.๐๐ ได้จัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยคำนึงถึงเนื้อหาวิชาและกิจกรรมควบคู่กันไปเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๑๔ หลักเกณฑ์การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

หลักเกณฑ์	ประสบการณ์ (ปี)	0-5		6-10		11 ⁺		รวม
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
โปรแกรมการสอนวิชาสังคมศึกษา เฉพาะทางด้านเนื้อหา		9	16.07	4	16.00	1	5.26	14
เนื้อหาวิชาและกิจกรรมควบคู่กันไป		47	83.93	21	84.00	18	94.74	86
รวม		56	100.00	25	100.00	19	100.00	100

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษาและหลักเกณฑ์การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๑๔ มีค่าเท่ากับ ๑.๔๘ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๕.๘๘ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๒ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประสบการณ์ในการเป็นครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ แม้วาครูสังคมศึกษาจะมีประสบการณ์ต่างกัน แต่จะมีหลักเกณฑ์การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาคงคล้ายคลึงกัน และค่าร้อยละในตารางที่ ๑๔ ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๘๖.๐๐ ได้จัดโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยคำนึงถึงเนื้อหาวิชาและกิจกรรมควบคู่กันไปเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๒๐ ในการวางโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ได้จัดทำสิ่งเหล่านี้

สิ่งที่ทำในการวางโปรแกรม	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ
โครงการสอนระยะยาว	33	57.90	22	51.16	55	55.00
คู่มือครู	17	29.83	10	23.26	27	27.00
ทำประมวลการสอนร่วมกัน	14	24.56	8	18.61	22	22.00
หนังสือสังคมศึกษาสำหรับประกอบการสอน	43	75.44	23	53.49	66	66.00
ทำโนตประกอบการสอน	3	5.26	1	2.33	4	4.00

ข้อมูลในตารางที่ ๒๐ แสดงให้เห็นว่า ในการวางโปรแกรมการเรียนการสอน ของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ มีการจัดทำหนังสือสังคมศึกษาสำหรับประกอบการสอนเป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๔๔ และร้อยละ ๕๓.๔๙ ตามลำดับ รองลงมา คือ การทำโครงการสอนระยะยาว คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๘๖ และร้อยละ ๕๑.๑๖ ตามลำดับ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ในการวางโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้จัดทำหนังสือสังคมศึกษาสำหรับประกอบการสอน และโครงการสอนระยะยาวเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๐๐ และร้อยละ ๕๕.๐๐ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

ตารางที่ ๒๑ ค่าเฉลี่ยนำหนัก การดำเนินงานเพื่อให้มีโปรแกรมการเรียนการสอนวิชา
สังคมศึกษาที่ค

การดำเนินงาน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		ค่าซี z
	\bar{X}_1	SD ₁	\bar{X}_2	SD ₂	
จัดนิเทศเกี่ยวกับวิธีการนำหลักสูตร มาใช้กับคณะครู ก่อนเปิดภาคเรียน ภาคที่ ๑	2.40	1.07	2.02	1.19	1.66*
จัดบริการแนะแนวนโยบายของโรงเรียนให้ทราบ	2.63	1.19	2.44	.97	0.88
จัดอาคารสถานที่และอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสม และมีปริมาณเพียงพอ	2.90	1.07	2.40	1.16	2.19*
วัดและประเมินผลงานเป็นประจำทุกภาคเรียน	4.05	1.11	4.35	.99	1.42

ค่าซีในตารางที่ ๒๑ แสดงให้เห็นว่าวิธีดำเนินการเตรียมงานที่ใช้เป็นประจำ
เพื่อให้มีโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาที่ค ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียน
ราษฎร์ ได้เตรียมงานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลงานเป็นประจำทุกภาคเรียน ไม่แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๘๕% และเมื่อพิจารณาถึงวิธีการที่โรงเรียนใช้เป็น
บางครั้ง ปรากฏว่าโรงเรียนรัฐบาล ได้จัดให้มีการเตรียมงานเกี่ยวกับการจัดนิเทศ
วิธีการนำหลักสูตรมาใช้กับคณะครูก่อนเปิดภาคเรียนภาคที่ ๑ และจัดอุปกรณ์การสอนให้
เหมาะสม และมีปริมาณเพียงพอ มากกว่าโรงเรียนราษฎร์อย่างมีนัยสำคัญ ส่วนเรื่องการจัด
บริการแนะแนวนโยบายของโรงเรียนให้ทราบทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์
ได้วางแผนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในจังหวัดพระนคร - ธนบุรี ได้ถือว่าการวางแผนการวัดและประเมินผลงาน จะทำให้
มีโปรแกรมวิชาสังคมศึกษาที่คได้

* ค่าวิกฤติของค่าซี แบบทางเดียวที่ระดับความเชื่อมั่น ๘๕% เท่ากับ ๑.๖๔

ตารางที่ ๒๒ การพิจารณาจัดครูเข้าทำการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นเรียน

การพิจารณาจัดครูเข้าสอน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความสามารถและคุณวุฒิของครู อาจารย์	29	50.88	22	51.16	51	51.00
ความถนัดและความสนใจของครู อาจารย์	40	70.18	29	67.44	69	69.00
ประสบการณ์ในการสอนของครู อาจารย์	22	38.60	14	33.56	36	36.00
ปัญหาของนักเรียนในชั้นเรียน ถือแนวการจัดในปีก่อน ๆ คือ ใครสอนชั้นใดก็ให้สอนชั้นนั้น	3	5.26	4	9.30	7	7.00
	20	35.09	14	32.56	34	34.00

ข้อมูลในตารางที่ ๒๒ แสดงให้เห็นว่า การจัดครูเข้าทำการสอนในชั้นเรียนของโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ พิจารณาจาก ความถนัดและความสนใจของครูอาจารย์ เป็นสำคัญ ซึ่งมีถึงร้อยละ ๗๐.๑๘ และร้อยละ ๖๗.๔๔ ตามลำดับ รองลงมาคือ พิจารณาจากความสามารถและคุณวุฒิของอาจารย์ มีร้อยละ ๕๐.๘๘ และร้อยละ ๕๑.๑๖ ตามลำดับ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เกณฑ์การพิจารณาจัดครูเข้าทำการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น คือ ความถนัด และความสนใจ กับความสามารถ และคุณวุฒิของครูอาจารย์เป็นสำคัญ

ตารางที่ ๒๓ การรับมอบหมายงานจากอาจารย์ใหญ่ หรือหัวหน้าสายวิชา

วิธีมอบหมายงาน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วางแผนงานร่วมกับท่าน แล้วมอบหมาย อำนาจให้ทำโดยเด็กขาด	10	17.54	8	18.61	18	18.00
บอกหน้าที่ ขอบเขตของงานและวิธี การให้เท่านั้น	13	22.81	17	39.54	30	30.00
ให้อิสระในการทำงานอย่างเต็มที่แก่ท่าน	40	70.18	24	55.81	64	64.00
ร่วมงานและติดตามผลงานอย่างใกล้ชิด	8	14.04	9	20.93	17	17.00

ข้อมูลในตารางที่ ๒๓ แสดงให้เห็นว่าวิธีการมอบหมายงานให้กับครูสังคมนตรีศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล อาจารย์ใหญ่หรือหัวหน้าสายวิชาจะให้อิสระในการทำงานอย่างเต็มที่แก่ครูสังคมนตรีศึกษาเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๑๘ สำหรับโรงเรียนราษฎร์ วิธีการมอบหมายงานจะให้อิสระในการทำงานอย่างเต็มที่แก่ครูสังคมนตรีศึกษา รองลงมาคือ บอกหน้าที่ขอบเขตของงานและวิธีการให้เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๘๑ และร้อยละ ๓๙.๕๔ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าการรับมอบหมายงานของครูสังคมนตรีศึกษาจากอาจารย์ใหญ่ หรือหัวหน้าสายวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่จะให้อิสระในการทำงานอย่างเต็มที่ที่สำคัญ ส่วนการร่วมงานและติดตามผลงานอย่างใกล้ชิดมีน้อยมาก คือเพียงร้อยละ ๑๗.๐๐ เท่านั้น

ตารางที่ ๒๔ ความคิดเห็นของครูอาจารย์ในการวางแผนโปรแกรมการเรียนการสอนวิชา
สังคมศึกษา

ความคิดเห็น	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ควรที่จะวางโปรแกรมและแผนงานทุกปี	36	63.16	36	87.72	72	72.00
ไม่จำเป็นต้องวางโปรแกรมทุกปี เพราะ อาจจะปฏิบัติเหมือนโปรแกรมที่มีอยู่ เดิมได้	9	15.79	3	6.98	12	12.00
ไม่จำเป็นต้องวางโปรแกรมอีกในกรณี ที่โปรแกรมเดิมมีประสิทธิภาพดีอยู่แล้ว	11	19.30	4	9.30	15	15.00
แผนงานควรยืดหยุ่นได้	3	5.26	0	0	3	3.00

ข้อมูลในตารางที่ ๒๔ แสดงให้เห็นว่าครูสังคมศึกษาทั้งโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนโปรแกรมการเรียนการสอนคล้ายกัน คือ ในการวางแผนโปรแกรม ควรจะมีการวางโปรแกรม และแผนงานทุกปี คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๕๙ และร้อยละ ๘๓.๙๒ ตามลำดับ นอกจากนี้ ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล ยังได้เสนอความคิดเห็นอีก ๒ ข้อว่า แผนงานควรยืดหยุ่นได้ คิดเป็นร้อยละ ๕.๒๖ แสดงให้เห็นว่า ครูสังคมศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการวางแผนโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ควรจะมีการวางโปรแกรมและแผนงานทุกปีเป็นสิ่งสำคัญ ถึงร้อยละ ๙๖.๐๐

ตารางที่ ๒๕ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวิธีที่ดีที่สุด ที่ควรจะปฏิบัติในการวางโปรแกรม

ความคิดเห็น	ประเภทโรงเรียน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
คณะครูในสายวิชาสังคมศึกษาร่วมกัน วางโปรแกรมการเรียนการสอน ตลอดปี		31	54.39	21	48.84	52
คณะครูในสายวิชาสังคมศึกษาร่วมกัน วางโปรแกรมการเรียนการสอน เป็นรายภาคเรียน		21	36.84	20	46.51	41
คณะครูในสายวิชาสังคมศึกษาร่วมกัน วางโปรแกรมการเรียนการสอน เป็นรายเดือน		5	8.77	2	4.65	7
รวม		57	100.00	43	100.00	100

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโรงเรียนและความ
คิดเห็นของครูเกี่ยวกับวิธีที่ดีที่สุดที่ควรปฏิบัติในการวางโปรแกรม ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์
ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๒๕ มีค่าเท่ากับ ๑.๓๐ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๕.๙๙ อันเป็นค่าวิกฤติของ
ค่าไคสแควร์ ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๒ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประเภท
ของโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีที่ดีที่สุดที่ควรปฏิบัติในการวางโปรแกรม
การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ครูสังคมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาล
และโรงเรียนราษฎร์ ต่างก็มีความเห็นสอดคล้องกันและคารอยละในตารางที่ ๒๕ ชี้ให้เห็น
อย่างเด่นชัดว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๕๖.๐๐ มีความเห็นว่าวิธีที่ดีที่สุดที่ควรปฏิบัติ
ในการวางโปรแกรม คือ คณะครูในสายวิชาสังคมศึกษาร่วมกันวางโปรแกรมการเรียนการสอน
ตลอดปี และรองลงมาคือ ร้อยละ ๔๑.๐๐ เห็นว่าควรจะมีการวางโปรแกรมการเรียนการสอน
เป็นรายภาคเรียน

ตารางที่ ๒๖ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวิธีที่ดีที่สุดที่ควรจะใช้ในการวางโปรแกรม

ความคิดเห็น	อายุ (ปี)	20-24		25-29		30-34		35 ⁺		รวม
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
คณะครูในสายวิชา สังคมศึกษารวม กันวางโปรแกรม การเรียนการสอน ตลอดปี		9	42.86	15	60.00	10	52.63	18	51.43	52
คณะครูในสายวิชา สังคมศึกษารวม กันวางโปรแกรม การเรียนการสอน เป็นรายภาคเรียน		11	52.38	8	32.00	7	36.84	15	42.86	41
คณะครูในสายวิชา สังคมศึกษารวม กันวางโปรแกรม การเรียนการสอน เป็นรายเดือน		1	4.76	2	8.00	2	10.53	2	5.71	7
รวม		21	100.00	25	100.00	19	100.00	35	100.00	100

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวิธีที่ดีที่สุดที่ควรปฏิบัติในการวางโปรแกรม ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๒๖ มีค่าเท่ากับ ๓๒.๗๔ ซึ่งมีค่ามากกว่า ๑๖.๘๑ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๖ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๑ แสดงว่าอายุ

ของครูสังคมีศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีที่ดีที่สุดที่ควรปฏิบัติในการวางแผน
โปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมีศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ครูสังคมีศึกษาที่มีอายุ
ระหว่าง ๒๐-๒๔ ปี ได้แสดงความคิดเห็นว่าวิธีที่ดีที่สุด ในการวางโปรแกรมได้แก่การวาง
โปรแกรมเป็นระยะภาคเรียน แต่ครูที่มีอายุ ๒๕ ปีขึ้นไป ได้แสดงความคิดเห็นว่าวิธีที่ดีที่สุด
ในการวางโปรแกรมได้แก่การวางแผนเป็นระยะยาวตลอดปี ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าเมื่อ
ครูสังคมีศึกษามีอายุมากขึ้นเรื่อย ๆ จะมีแนวโน้มที่จะเน้นการวางโปรแกรมการเรียนการสอน
ระยะยาว คือตลอดปีเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๒๗ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวิธีที่ดีที่สุดที่ควรจะปฏิบัติในการวางโปรแกรม

ความคิดเห็น	ประสบการณ์ (ปี)	0-5		6-10		11+		รวม
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
คณะครูในสายวิชาสังคมศึกษา รวมกันวางโปรแกรมการ เรียนการสอนตลอดปี		26	46.43	15	57.69	11	61.11	52
คณะครูในสายวิชาสังคมศึกษา รวมกันวางโปรแกรมการ เรียนการสอนเป็นราย ภาคเรียน		25	44.64	9	34.62	7	38.89	41
คณะครูในสายวิชาสังคมศึกษา รวมกันวางโปรแกรมการ เรียนการสอนเป็นรายเดือน		5	8.93	2	7.69	0	0	7
รวม		56	100.00	26	100.00	18	100.00	100

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษา และความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับวิธีที่ดีที่สุดที่ควรปฏิบัติในการวางโปรแกรมปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๒๗ มีค่าเท่ากับ ๖.๓๐ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๕.๔๕ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๔ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประสบการณ์ในการเป็นครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีที่ดีที่สุดที่ควรปฏิบัติในการวางแผนโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ แมว่าครูสังคมศึกษาจะมีประสบการณ์ต่างกัน แต่ก็มีความคิดเห็นสอดคล้องกันและค่าร้อยละในตารางที่ ๒๗ ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๕๒.๐๐ มีความเห็นว่าวิธีที่ดีที่สุดที่ควรปฏิบัติในการวางโปรแกรม คือ คณะครูในสายวิชาสังคมศึกษารวมกันวางโปรแกรมการเรียนการสอนตลอดปี และรองลงมาคือ ร้อยละ ๔๑.๐๐ เห็นว่าควรจะมีการวางโปรแกรมการเรียนการสอนเป็นรายภาคเรียน

ข. การติดตามผลและปรับปรุงการปฏิบัติงานตามโปรแกรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา
ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงในตารางที่ ๒๘, ๒๙, ๓๐, ๓๑, ๓๒, ๓๓, ๓๔, ๓๕, ๓๖
และ ๓๗ ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ ผู้มีหน้าที่ติดตามการทำงานของครูในสายวิชาสังคมศึกษา

ผู้ติดตามการทำงาน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์ใหญ่	13	22.81	19	43.19	32	32.00
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ	10	17.54	9	20.93	19	19.00
หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา	43	75.44	16	37.21	59	59.00
ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน	2	3.51	5	11.63	7	7.00

ข้อมูลในตารางที่ ๒๘ แสดงให้เห็นว่า การติดตามการทำงานของครูในสายวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลได้แก่ หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาซึ่งมีถึงร้อยละ ๗๕.๔๔ ส่วนในโรงเรียนราษฎร์ ผู้ติดตามการทำงานของครูประกอบด้วย อาจารย์ใหญ่กับหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาซึ่งมีถึงร้อยละ ๔๓.๑๔ และร้อยละ ๓๗.๒๑ ตามลำดับ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ผู้มีหน้าที่ติดตามการทำงานของครูในสายวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ หัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาและอาจารย์ใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๐๐ และร้อยละ ๓๒.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๕ วิธีการสำหรับติดตามการทำงานของครูตามโปรแกรม

การติดตามการทำงาน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดูการสอนในห้องเรียน โดยอาจารย์ใหญ่ หรือหัวหน้าสายวิชา	1	1.75	7	16.28	8	8.00
ให้ครูอาจารย์ทุกท่านเสนอบันทึกการสอน ประจำสัปดาห์ล่วงหน้า	26	45.61	27	62.79	53	53.00
มีสมุดบันทึกการสอนประจำห้องเรียน	14	24.56	26	60.47	40	40.00
มีแบบสำรวจผลงานในคาบการสอนของครู ติดตามผลการสอบของนักเรียน เพื่อจะไต่ ทราบสถานการณ์การสอน	3	5.26	2	4.65	5	5.00
จัดสัมมนาระหว่างครูอาจารย์ในสายวิชา เดียวกันและต่างสายวิชา	23	40.35	12	27.91	35	35.00
ประชุมอาจารย์ในสายวิชาสังคมศึกษาทุก สัปดาห์	6	10.53	1	2.33	7	7.00
ประชุมระหว่างผู้สอนในระดับชั้นเดียวกัน เพื่อแก้ไขปัญหา	0	0	0	0	0	0
	9	15.79	4	9.30	13	13.00

ข้อมูลในตารางที่ ๒๕ แสดงให้เห็นว่าวิธีการติดตามการทำงานของครูในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์เหมือนกันในข้อที่ครูเสนอบันทึกการสอนประจำสัปดาห์ล่วงหน้า คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๖๑ และร้อยละ ๖๒.๗๙ ตามลำดับ โรงเรียนรัฐบาลได้เน้นการติดตามผลการสอบของนักเรียน ร้อยละ ๔๐.๓๕ เป็นรองลงมาจากข้อเสนอบันทึกการสอน ส่วนในโรงเรียนราษฎร์ได้เน้นถึงวิธีการติดตามการทำงานของครูโดยมีสมุดบันทึกการสอนประจำห้องเรียนถึงร้อยละ ๖๐.๔๗ เมื่อพิจารณาถึงวิธีการติดตามการทำงานของครูตามโปรแกรมของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แล้ว จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะให้เสนอบันทึกการสอนประจำสัปดาห์ล่วงหน้า รองลงมาคือ มีสมุดบันทึกการสอนประจำห้องเรียน และติดตามผลการสอนของนักเรียน ร้อยละ ๕๓.๐๐, ๔๐.๐๐ และ

ตารางที่ ๓๐ การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติตามโปรแกรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา

การปรับปรุง	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์ใหญ่เป็นผู้ปรับปรุง	8	14.04	10	23.26	18	18.00
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ปรับปรุง	16	28.07	15	34.88	31	31.00
มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหัวหน้าสายวิชา	24	42.11	11	25.58	35	35.00
มีการสัมมนาระหว่างครูอาจารย์ในสายวิชาเดียวกันและต่างสายวิชา	28	49.12	15	34.88	43	43.00

ข้อมูลในตารางที่ ๓๐ แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนรัฐบาลมีการปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติตามโปรแกรมการเรียนการสอน โดยมีการสัมมนาระหว่างครูอาจารย์ในสายวิชาเดียวกัน และต่างสายวิชามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๑๒ และรองลงมาคือ มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหัวหน้าสายวิชา ร้อยละ ๔๒.๑๑ ส่วนโรงเรียนราษฎร์มีการปรับปรุง โดยมีการสัมมนาระหว่างครูอาจารย์ในสายวิชาเดียวกัน และต่างสายวิชา และถือว่าผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ปรับปรุงในจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ ๓๔.๘๘ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว จะเห็นได้ว่าโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้มีการปรับปรุงโปรแกรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยมีการสัมมนาระหว่างครูอาจารย์ในสายวิชาเดียวกัน และต่างสายวิชา เป็นสำคัญ รองลงมาได้แก่ การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหัวหน้าสายวิชา และถือว่าผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่เป็นผู้ปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐๐ ร้อยละ ๓๕.๐๐ และร้อยละ ๓๑.๐๐ ตามลำดับ

ในการปรับปรุงการเรียนการสอน ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่คือร้อยละ ๘๓.๐๐ ต้องการที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยให้เหตุผลว่า ต้องการให้การสอนทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันและอยากให้นักเรียนสนใจและเห็นความสำคัญของวิชานี้ จึงต้องการปรับปรุงทางด้านเนื้อหาวิชา วิธีสอน และอุปกรณ์การสอน มีเพียงร้อยละ ๑.๐๐ ที่ไม่ต้องการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยให้เหตุผลว่า การสอนเดิมดี และมีประสิทธิภาพเหมาะสมแล้ว และร้อยละ ๑๖.๐๐ ไม่แสดงความคิดเห็น สำหรับความต้องการของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนนั้น อาจพิจารณาควบคู่ไปกับเกณฑ์พิจารณาในการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูสังคมศึกษาดังนี้

ตารางที่ ๓๑ เกณฑ์พิจารณาความสำคัญของการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูสังคมศึกษา

เกณฑ์พิจารณา	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ถือเป็นความดีความชอบและให้เงินเดือนเพิ่ม	21	36.84	26	60.47	47	47.00
ให้ค่าชมเชย	17	29.32	11	25.58	28	28.00
ถือเป็นหน้าที่ของครู	22	38.60	12	27.91	34	34.00

ข้อมูลในตารางที่ ๓๑ แสดงให้เห็นว่า เกณฑ์พิจารณาความสำคัญของการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนรัฐบาล ถือว่าการปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นหน้าที่ของครู ร้อยละ ๓๘.๖๐ และถือเป็นความดี ความชอบร้อยละ ๓๖.๘๔ ส่วนในโรงเรียนราษฎร์ ถือว่าเป็นความดีความชอบของครูถึงร้อยละ ๖๐.๔๗ เมื่อพิจารณาถึงเกณฑ์พิจารณาในการปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า มี ๒ ประการคือ ถือว่าการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูสังคมศึกษาเป็นความดีความชอบ รองลงมา ถือว่าเป็นหน้าที่ของครูเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๐๐ และร้อยละ ๓๔.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๒ การดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อช่วยให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน

การดำเนินงาน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
เชิญวิทยากรมาบรรยายเป็นครั้งคราว	22	38.60	9	20.93	31	31.00
ขอความช่วยเหลือจากหน่วยศึกษา นิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา	14	24.56	5	11.63	19	19.00
จัดห้องสมุดหรือตู้หนังสือทางวิชาการ ให้แก่ครูโดยเฉพาะ	14	24.56	13	30.23	27	27.00
จัดบริการให้ความสะดวกในค่านวัสดุ อุปกรณ์	25	43.86	11	25.58	36	36.00
ส่งครูเข้ารับการอบรมเป็นครั้งคราว	43	74.44	24	55.81	67	67.00
ให้ครูอาจารย์ไปสังเกตการสอนใน โรงเรียนอื่น ๆ	2	3.51	4	10.23	6	6.00
มีการสังเกตการสอนของครูที่ดี	3	5.26	3	6.98	6	6.00
ประชุมครู อภิปรายปัญหาทางวิชาการ	8	14.04	12	27.91	20	20.00
สาธิตการสอนใหญ่	4	7.02	2	4.65	6	6.00
ให้ครูลาศึกษาต่อ	20	35.09	8	18.60	28	28.00
ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาต่อในเวลานอก ราชการ	16	28.07	25	58.14	41	41.00
การแสวงหาความรู้เป็นหน้าที่ของครู แต่ละคน	40	70.18	29	67.44	69	69.00

จากข้อมูลในตารางที่ ๓๒ แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของโรงเรียนรัฐบาล เพื่อ
ช่วยให้ครูมีสมรรถภาพในการสอน ได้แก่การส่งครูเข้ารับการอบรมเป็นครั้งคราว และถือว่าการ
การแสวงหาความรู้ เป็นหน้าที่ของครูแต่ละคน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๔๔ และร้อยละ ๓๐.๑๘

ตามลำดับ รองลงมาคือ จัดบริการให้ความสะดวกในค่านักอุปการณ และเชิญวิทยากรมาบรรยาย เป็นครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๘๖ และ ๓๘.๖๐ ตามลำดับ สำหรับโรงเรียนราษฎร์ ถือว่า การแสวงหาความรู้เป็นหน้าที่ของครูแต่ละคนเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๔๔ แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีการส่งเสริมให้ครูไปศึกษาต่อในเวลานอกราชการ และส่งครูเข้ารับการอบรมเป็นครั้งคราว ร้อยละ ๕๕.๑๔ และร้อยละ ๕๕.๘๑ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินงานเพื่อช่วยให้ครูมี สมรรถภาพในการสอน ของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่จะถือว่าการแสวง หาความรู้เป็นหน้าที่ของครูแต่ละคน รองลงมาได้แก่ การส่งครูเข้ารับการอบรมเป็นครั้งคราว การส่งเสริมให้ครูไปศึกษาต่อในเวลานอกราชการ คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๐๐, ๖๗.๐๐ และ ๔๑.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๓ ความต้องการความช่วยเหลือของครูในการอบรมและนิเทศ การศึกษา

ความต้องการ	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต้องการรู้เนื้อหาเพิ่มเติม	37	64.91	23	53.49	60	60.00
ปรับปรุงวิธีสอนและเรียนรู้วิธีสอนใหม่ ๆ	26	45.61	30	69.77	56	56.00
การไขและสร้างอุปกรณ์การสอนอย่างง่าย	31	54.39	26	60.47	57	57.00
หลักการสร้างและการใช้แบบวัดผลที่ถูกต้อง	21	36.84	22	51.16	43	43.00
ความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิทยากร	26	45.61	26	60.47	52	52.00

ข้อมูลในตารางที่ ๓๓ แสดงให้เห็นว่าในการจัดอบรมและนิเทศการศึกษา ครูสังคม ศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล มีความต้องการให้ช่วยเหลือในเรื่องเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาเพิ่มเติมมากที่สุด รองลงมาได้แก่การไขและสร้างอุปกรณ์การสอนอย่างง่าย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙๑ และ ๕๔.๓๙ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังต้องการให้ช่วยเหลือในด้านการปรับปรุงวิธีสอนใหม่ ๆ และความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิทยากรเท่า ๆ กัน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๖๑ สำหรับครูสังคมศึกษา

ในโรงเรียนราษฎร์ มีความต้องการให้ช่วยเหลือเกี่ยวกับ การปรับปรุงวิธีสอนใหม่ ๆ มากที่สุด คิดเห็นร้อยละ ๖๔.๗๗ ส่วนอันดับรองลงมา ได้แก่เรื่องเกี่ยวกับการใช้และการสร้างอุปกรณ์ การสอนอย่างง่าย และความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิทยากร ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๒๐.๔๗ นอกจากนี้ยัง ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องความรู้ในด้านเนื้อหาวิชาเพิ่มเติม และหลักการสร้างและการใช้แบบทดสอบ คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๔ และ ๕๖.๖๖ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความต้องการที่จะรับความช่วยเหลือในเรื่อง ความรู้เนื้อหาวิชาเพิ่มเติมมากที่สุด ถึงร้อยละ ๒๐.๐๐ และรองลงมาเกี่ยวกับการใช้และการสร้างอุปกรณ์การสอนอย่างง่าย การปรับปรุงวิธีสอนและการรู้จักใช้วิธีสอนแบบใหม่ ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับแหล่งวิทยากร คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๐๐, ๕๖.๐๐ และ ๕๒.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๔ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระยะเวลาในการนิเทศการสอน

การนิเทศการสอน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เดือนละครั้ง	2	3.51	6	13.95	8	8.00
เทอมละครั้ง	35	61.40	28	65.12	63	63.00
ปีละครั้ง	20	35.09	7	16.28	27	27.00
ไม่จำเป็น	0	0	2	4.65	2	2.00
รวม	57	100.00	43	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของโรงเรียน กับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระยะเวลาในการนิเทศการสอน ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๓๔ มีค่าเท่ากับ ๔.๖๖ ซึ่งมีความมากกว่า ๓.๘๒ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๓ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประเภทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระยะเวลาในการนิเทศการสอน อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่เห็นว่าในการนิเทศการสอน

ควรจะมีการนิเทศเทอมละครึ่ง และรองลงมาคือ ปีละครึ่ง คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔๐ และ ๓๕.๐๘ ตามลำดับ แต่ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ ๖๕.๑๒ มีความเห็นว่าการนิเทศการสอน ควรจะมีการนิเทศเทอมละครึ่งเพียงอย่างเดียว

ตารางที่ ๓๕ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระยะเวลาในการนิเทศการสอน

การนิเทศการสอน	อายุ (ปี)	20-24		25-29		30-34		35 ⁺		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เดือนละครึ่ง		4	19.05	2	8.00	1	5.26	1	2.86	8	8.00
เทอมละครึ่ง		13	61.90	16	64.00	11	57.90	23	65.71	63	63.00
ปีละครึ่ง		4	19.05	6	24.00	7	36.84	10	28.57	27	27.00
ไม่จำเป็น		0	0	1	4.00	0	0	1	2.86	2	2.00
รวม		21	100.00	25	100.00	19	100.00	35	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของครูสังคมศึกษาและความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระยะเวลาในการนิเทศ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๓๕ มีค่าเท่ากับ ๘.๕๕ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๖.๕๒ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๕ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าอายุของครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาในการนิเทศการสอนอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือแม้อายุของครูสังคมศึกษาจะแตกต่างกันก็ตาม แต่ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระยะเวลาในการนิเทศการสอนคล้ายคลึงกัน และการร้อยละในตารางที่ ๓๕ ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๖๓.๐๐ มีความเห็นว่าการนิเทศการสอนควรจะมีการนิเทศการสอนเทอมละครึ่งเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๓๖ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระยะเวลาในการนิเทศการสอน

การนิเทศ การสอน	ประสบการณ์ (ปี)	0-5		6-10		11+		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดีเยี่ยม		7	12.50	0	0	1	5.55	8	8.00
ดีมาก		32	57.14	18	69.23	13	72.22	63	63.00
พอใช้		16	28.57	8	30.77	3	16.67	27	27.00
ไม่จำเป็น		1	1.79	0	0	1	5.56	2	2.00
รวม		56	100.00	26	100.00	18	100.00	100	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการสอน
 สังคมศึกษา และความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับระยะเวลาในการนิเทศการสอน ปรากฏว่า ค่า
 ไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๓๖ มีค่าเท่ากับ ๖.๖๑ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๒.๕๘
 อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๖ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ
 .๐๕ แสดงว่าประสบการณ์ในการเป็นครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 ระยะเวลาในการนิเทศการสอน อย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ แม้ว่าครูสังคมศึกษาจะมีประสบการณ์
 ต่างกัน แต่ก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การนิเทศการสอนควรมีเทอมละครึ่งเป็นสำคัญ
 คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๐๐

ตารางที่ ๓๗ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบุคคลที่ควรจะเป็นผู้นิเทศการสอน

ความคิดเห็น	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ครูอาจารย์ที่ชำนาญการสอน	21	36.84	20	46.51	41	41.00
หัวหน้าสายวิชาในโรงเรียน	7	12.28	2	4.65	9	9.00
ศึกษานิเทศก์ของหน่วยศึกษานิเทศก์						
กรมวิสามัญศึกษา	22	38.60	11	25.58	33	33.00
วิทยากร ผู้ชำนาญการเฉพาะสาขา						
วิชาสังคมศึกษา จากสถาบันฝึกหัดครู	27	47.37	22	51.16	49	49.00
อาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่						
ฝ่ายวิชาการ	2	3.51	1	2.33	3	3.00

ข้อมูลในตารางที่ ๓๗ แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคคลที่ควรจะเป็นผู้นิเทศการสอนของครูในโรงเรียนรัฐบาล ได้แก่ วิทยากรผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาสังคมศึกษา จากสถาบันฝึกหัดครู รองลงมาได้แก่ ศึกษานิเทศก์ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา และครูอาจารย์ที่ชำนาญการสอน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๓๗, ๓๘.๖๐ และ ๓๖.๘๔ ตามลำดับ ส่วนครูสังคมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ มีความเห็นว่าบุคคลที่ควรจะเป็นผู้นิเทศการสอน ได้แก่ วิทยากรผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาสังคมศึกษาจากสถาบันฝึกหัดครู และครูอาจารย์ที่ชำนาญการสอน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๑๖ และร้อยละ ๔๖.๕๑ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบุคคลที่ควรจะเป็นผู้นิเทศการสอนของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่ได้แก่ วิทยากรผู้ชำนาญการเฉพาะสาขาวิชาสังคมศึกษาจากสถาบันฝึกหัดครู รองลงมาได้แก่ครูอาจารย์ที่ชำนาญการสอนเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๐๐ และร้อยละ ๔๑.๐๐ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

ค. หลักสูตร ประมวลการสอบ หนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบการเรียน การสอนวิชาสังคมศึกษาแสดงในตารางที่ ๓๘, ๓๙, ๔๐, ๔๑, ๔๒, ๔๓, ๔๔, ๔๕, ๔๖, ๔๗, ๔๘, ๔๙, ๕๐, ๕๑ และ ๕๒ ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓๘ ความเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ความเห็น	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีเนื้อหาวิชามากเกินไปที่จะจัดกิจกรรมให้เหมาะสมได้	12	21.05	14	32.56	26	26.00
หลักสูตรส่วนใหญ่ของแต่ละชั้นมีเนื้อหาซ้ำกัน	23	40.35	16	37.21	39	39.00
หลักสูตรและคะแนนไม่สอดคล้องกัน	23	40.35	19	43.19	42	42.00
หลักสูตรและเวลาเรียนไม่สอดคล้องกัน	14	24.56	10	23.26	24	24.00
เนื้อหาวิชาควรปรับปรุงใหม่	7	12.28	4	9.30	11	11.00
ไม่มีปัญหา	6	10.53	11	25.58	17	17.00

ข้อมูลในตารางที่ ๓๘ แสดงให้เห็นว่า ครูในโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหลักสูตรส่วนใหญ่ของแต่ละชั้นมีเนื้อหาซ้ำกัน และมีความเห็นว่าหลักสูตรและคะแนนไม่สอดคล้องกัน จำนวนร้อยละ ๔๐.๓๕ สำหรับครูในโรงเรียนราษฎร์ ส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๓.๑๙ มีความเห็นว่าหลักสูตรและคะแนนไม่สอดคล้องกัน รองลงมาคือร้อยละ ๓๗.๒๑ มีความเห็นว่าหลักสูตรส่วนใหญ่ของแต่ละชั้นมีเนื้อหาซ้ำกัน นอกจากนี้ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์อีกร้อยละ ๓๒.๕๐ ยังมีความเห็นว่า หลักสูตรมีเนื้อหาวิชามากเกินไปที่จะจัดกิจกรรมให้เหมาะสมได้ แสดงให้เห็นว่าความเห็นของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกี่ยวกับปัญหาของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า หลักสูตรและคะแนนไม่สอดคล้องกัน และหลักสูตรส่วนใหญ่ของแต่ละชั้นมีเนื้อหาซ้ำกัน เป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๐๐ และร้อยละ ๓๙.๐๐ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

ตารางที่ ๓๕ การแก้ปัญหาของครูในกรณีที่สอนไม่ทันตามหลักสูตร

การแก้ปัญหา	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คัดเรื่องนั้นทิ้งไปและไม่นำมาออกข้อสอบ อธิบายเนื้อเรื่องย่อ ๆ ให้นักเรียนฟัง	0	0	1	2.33	1	1.00
จนจบหลักสูตร เอาตอนที่ออกข้อสอบมาอธิบายให้ นักเรียนฟัง	37	64.91	25	58.14	62	62.00
ให้นักเรียนไปอ่านเป็นการบ้านและทำ ความเข้าใจเอง	2	3.51	0	0	2	2.00
ให้นักเรียนมาสอนนอกเวลา	9	15.79	8	18.60	17	17.00
	21	36.84	15	34.88	36	36.00

ข้อมูลในตารางที่ ๓๕ แสดงให้เห็นว่าในกรณีที่สอนไม่ทันตามหลักสูตร ครูในโรงเรียน
รัฐบาล ร้อยละ ๖๔.๙๑ จะแก้ปัญหาโดยอธิบายเนื้อเรื่องย่อ ๆ ให้นักเรียนฟังจนจบหลักสูตร
รองลงมาคือ ร้อยละ ๓๖.๘๔ จะให้นักเรียนมาสอนนอกเวลา ซึ่งครูในโรงเรียนราษฎร์
ก็ได้ดำเนินการในลักษณะคล้ายคลึงกันคือ ครูร้อยละ ๕๘.๑๔ จะอธิบายเนื้อเรื่องย่อ ๆ ให้
นักเรียนฟัง และร้อยละ ๓๔.๘๘ จะให้นักเรียนมาสอนนอกเวลา เมื่อพิจารณาถึงการแก้ปัญหา
ของครูสังคมศึกษา ในกรณีที่สอนไม่ทันตามหลักสูตรของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
จะเห็นได้ว่าครูส่วนใหญ่จะแก้ปัญหาโดยอธิบายเนื้อเรื่องย่อ ๆ ให้นักเรียนฟังจนจบหลักสูตร
และให้นักเรียนมาสอนนอกเวลาเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๐๐ และ ๓๖.๐๐ ของกลุ่ม
ตัวอย่างประชากรทั้งหมด

ตารางที่ ๔๐ ประมวลการสอนวิชาสังคัมศึกษาที่ครูใช้ในปัจจุบัน

ประมวลการสอน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ
ของกระทรวง	47	82.46	35	81.40	82	82.00
ของโรงเรียน	6	10.53	0	0	6	6.00
ของผลงานที่ครูในสายสังคัมศึกษาร่วมกัน จัดทำขึ้น	7	12.28	3	6.98	10	10.00
ที่ครูทำเอง	7	12.28	7	16.28	14	14.00

ข้อมูลในตารางที่ ๔๐ แสดงให้เห็นว่า ครูสังคัมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ รอยละ ๘๒.๔๖ และรอยละ ๘๑.๔๐ ตามลำดับ ใช้ประมวลการสอนวิชาสังคัมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อพิจารณาถึงประมวลการสอนที่ครูในโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้อยู่ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าครูสังคัมศึกษาใช้ประมวลการสอนวิชาสังคัมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นสำคัญ ซึ่งมีถึง รอยละ ๘๒.๐๐ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ ๔๑ ความคิดเห็นของครู ในการมีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษา
ในฐานะผู้สอน

ความคิดเห็น	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อยากมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น มีปัญหาที่ประสบในการสอนเพื่อนำมา เสนอมาก	4	7.02	7	16.28	11	11.00
อยากแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง ผู้ที่เกี่ยวข้อง	25	43.86	22	51.16	47	47.00
ไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วม	0	0	1	2.33	1	1.00

ข้อมูลในตารางที่ ๔๑ แสดงให้เห็นว่าความเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ในการทำประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษา ครูในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ มีความ
คิดเห็นคล้ายคลึงกันคือ อยากแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ ๖๑.๔๐ และ
ร้อยละ ๖๐.๔๗ ตามลำดับ รองลงมาได้แก่ มีปัญหาที่ประสบในการสอนเพื่อนำมาเสนอมาก คิดเป็น
ร้อยละ ๔๓.๘๖ และร้อยละ ๕๑.๑๖ ตามลำดับ ทั้งนี้จึงกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นของครูในการ
มีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษา ส่วนใหญ่อยากแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่าง
ผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีปัญหาที่ประสบในการสอนเพื่อนำมาเสนอมากเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๐๐
และร้อยละ ๕๗.๐๐ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

ตารางที่ ๕๒ การตัดแปลงและเพิ่มเติมจากประมวลการสอน ในการสอนแต่ละครั้ง

การตัดแปลง และเพิ่มเติม	ประเภท โรงเรียน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
		จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ
ทุกครั้ง		11	19.30	12	27.90	23	23.00
น้อยครั้ง		4	7.02	1	2.33	5	5.00
บางครั้ง		39	68.42	28	65.12	67	67.00
ไม่เคยเลย		3	5.26	2	4.65	5	5.00
รวม		57	100.00	43	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโรงเรียนและการ
ตัดแปลงและการเพิ่มเติมจากประมวลการสอนในแต่ละครั้ง ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จาก
ข้อมูลในตารางที่ ๕๒ มีค่าเท่ากับ ๑.๕๓ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๓.๘๒ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์
ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๓ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประเภทของโรงเรียน
ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดแปลงและเพิ่มเติมจากประมวลการสอนในการสอนแต่ละครั้งอย่างมีนัย
สำคัญ นั่นคือ ครูสังคัมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จะมีลักษณะในการตัดแปลง
และเพิ่มเติมจากประมวลการสอนแต่ละครั้งคล้ายคลึงกัน และค่ารอยละในตารางที่ ๕๒ นี้ให้เห็น
อย่างเด่นชัดว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรรอยละ ๖๓.๐๐ ได้ตัดแปลงและเพิ่มเติมจากประมวลการสอน
เป็นบางครั้ง

ตารางที่ ๔๓ การดัดแปลงและเพิ่มเติมจากประมวลการสอนในการสอนแต่ละครั้ง

การ ดัดแปลง และเพิ่ม เติม	20-24		25-29		30-34		35 ⁺		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกครั้ง	6	28.57	4	16.00	7	36.84	6	17.14	23	23.00
น้อยครั้ง	1	4.76	1	4.00	2	10.53	1	2.86	5	5.00
บางครั้ง	12	57.14	18	72.00	10	52.63	27	77.14	67	67.00
ไม่เคยเลย	2	9.53	2	8.00	0	0	1	2.86	5	5.00
รวม	21	100.00	25	100.00	19	100.00	35	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของครูสังคมศึกษา และการดัดแปลงเพิ่มเติมจากประมวลการสอนในการสอนแต่ละครั้งของครูสังคมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๔๓ มีค่าเท่ากับ ๘.๕๒ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๖.๘๒ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่ระดับแห่งความอิสระเท่ากับ ๘ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าอายุของครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการดัดแปลงและเพิ่มเติมจากประมวลการสอนในการสอนแต่ละครั้งอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ แมว่าครูสังคมศึกษาจะมีอายุต่างกันก็ตาม แต่จะมีลักษณะในการดัดแปลงและเพิ่มเติมจากประมวลการสอนแต่ละครั้งคล้ายคลึงกัน และการร้อยละในตารางที่ ๔๓ ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากร ร้อยละ ๖๗.๐๐ ได้ดัดแปลงและเพิ่มเติมจากประมวลการสอนเป็นบางครั้ง

ตารางที่ ๔๔ การคัดแปลงและเพิ่มเติมจากประมวลการสอนในการสอนแต่ละครั้ง

การ คัดแปลงและ เพิ่มเติม	ประสบการณ์ (ปี)	0-5		6-10		11 ⁺		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกครั้ง		13	23.21	6	23.07	4	22.22	23	23.00
น้อยครั้ง		3	5.36	1	3.85	1	5.56	5	5.00
บางครั้ง		35	62.50	19	73.08	13	72.22	67	67.00
ไม่เคยเลย		5	8.93	0	0	0	0	5	5.00
รวม		56	100.00	26	100.00	18	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษา และการคัดแปลงและเพิ่มเติมจากประมวลการสอนในการสอนแต่ละครั้ง ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๔๔ มีค่าเท่ากับ ๔.๔๒ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๒.๕๘ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ ที่มีชั้นแห่งความอิสระเท่ากับ ๖ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประสบการณ์ในการเป็นครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการคัดแปลงและเพิ่มเติมจากประมวลการสอน ในการสอนวิชาสังคมศึกษาแต่ละครั้งอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ แมว่าครูสังคมศึกษาจะมีประสบการณ์แตกต่างกัน แต่ก็จะมีการคัดแปลงและเพิ่มเติมจากประมวลการสอน คล้ายคลึงกันและคร้อยละในตารางที่ ๔๔ ได้แสดงอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากร ร้อยละ ๖๗.๐๐ ได้คัดแปลงและเพิ่มเติมจากประมวลการสอนเป็นบางครั้งเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๔๕ การเลือกแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบที่ใช้ในโรงเรียน

ผู้เลือกแบบเรียน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ครูสังกัดศึกษามีสิทธิเลือกเอง	12	21.05	6	13.95	18	18.00
อาจารย์ใหญ่เป็นผู้กำหนด	7	12.28	9	20.93	16	16.00
หัวหน้าสายวิชาสังกัดศึกษาเป็นผู้กำหนด	7	12.28	2	4.65	9	9.00
ครูในสายวิชาสังกัดศึกษาพิจารณาารวมกัน	11	19.30	11	25.58	22	22.00
ศึกษานิเทศก์เป็นผู้กำหนด	2	3.51	0	0	2	2.00
เลือกตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้	26	45.61	21	48.83	47	47.00

ข้อมูลในตารางที่ ๔๕ แสดงให้เห็นว่า การเลือกแบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบที่ใช้ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ มีความคล้ายคลึงกันคือ ส่วนใหญ่เลือกตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ ร้อยละ ๔๕.๖๑ และร้อยละ ๔๘.๘๓ ตามลำดับ สำหรับโรงเรียนรัฐบาล รองลงมาคือ ครูมีสิทธิเลือกเอง คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๐๕ ส่วนโรงเรียนราษฎร์รองลงมาคือ ครูในสายวิชาสังกัดศึกษาพิจารณาารวมกัน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๘ เมื่อพิจารณาการเลือกแบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ ๔๗.๐๐ เลือกตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้เป็นสำคัญ

ตารางที่ ๔๖ เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแบบเรียน

เกณฑ์ในการพิจารณา	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นหนังสือแบบเรียนของกระทรวง ศึกษาธิการ	44	77.19	38	88.37	82	82.00
เป็นหนังสือที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน	21	36.84	18	41.86	39	39.00
เป็นหนังสือที่แต่งโดยผู้เชี่ยวชาญทางนี้โดยเฉพาะ	13	22.81	10	2.33	23	23.00

ข้อมูลในตารางที่ ๔๖ แสดงให้เห็นว่าเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกแบบเรียนของโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ มีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ เป็นหนังสือแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๑๙ และร้อยละ ๘๘.๓๗ ตามลำดับ รองลงมาคือ เป็นหนังสือที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘๔ และร้อยละ ๔๑.๘๖ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า เกณฑ์ในการเลือกแบบเรียนของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ รองลงมาคือ เป็นหนังสือที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียนเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๐๐ และ ๓๙.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๗ การใช้หนังสือแบบเรียนของครูสังคมศึกษา

แบบเรียน	ประเภทโรงเรียน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้ชุดเดิมซ้ำกันทุกปี		40	70.18	31	72.09	71	71.00
เปลี่ยนใช้ชุดก่อนบาง		14	24.56	11	25.58	25	25.00
เปลี่ยนทุกปี		3	5.26	1	2.33	4	4.00
รวม		57	100.00	43	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโรงเรียนและการใช้หนังสือแบบเรียนของครูสังคมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๔๗ มีค่าเท่ากับ .๕๕ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๕.๙๙ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๒ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประเภทโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้แบบเรียนของครูสอนวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนรัฐบาล หรือโรงเรียนราษฎร์ก็ตามจะมีการใช้หนังสือแบบเรียนคล้ายคลึงกัน และการร้อยละในตารางที่ ๔๗ ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๗๑.๐๐ ได้ใช้หนังสือแบบเรียนโดยใช้ชุดเดิมซ้ำกันทุกปีเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๔๔ การใช้หนังสือแบบเรียนของครูสังกัดศึกษา

แบบเรียน	อายุ (ปี)	20-24		25-29		30-34		35+		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้ชุดเดิมซ้ำกัน	ทุกปี	16	76.19	15	60.00	15	78.95	25	71.43	71	71.00
	เปลี่ยนใช้ชุดอื่นบ้าง	5	23.81	9	36.00	4	21.05	7	20.00	25	25.00
	เปลี่ยนทุกปี	0	0	1	4.00	0	0	3	8.57	4	4.00
รวม		21	100.00	25	100.00	19	100.00	35	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของครูสังกัดศึกษาและ การใช้หนังสือแบบเรียนของครูสังกัดศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๔๔ มีค่าเท่ากับ ๕.๔๐ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๒.๕๕ ซึ่งเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๖ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าอายุของครูสังกัดศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้แบบเรียนของครูสังกัดศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ แมว่าอายุของครูสังกัดศึกษาจะแตกต่างกันก็ตาม แต่ก็จะมีการใช้หนังสือแบบเรียนคล้ายคลึงกัน และครอรอยละในตารางที่ ๔๔ ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๗๑.๐๐ ได้ใช้หนังสือแบบเรียน โดยใช้ชุดเดิมซ้ำกันทุกปีเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๔๕ การใช้หนังสือแบบเรียนของครูสังกัดศึกษา

แบบเรียน	ประสบการณ์ (ปี)	0-5		6-10		11 ⁺		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้ชุดเดิมซ้ำกันทุกปี		36	64.28	22	84.62	13	72.22	71	71.00
เปลี่ยนใช้ชุดอื่นบ้าง		19	33.93	4	15.38	2	11.11	25	25.00
เปลี่ยนทุกปี		1	1.79	0	0	3	16.67	4	4.00
รวม		56	100.00	26	100.00	18	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษา กับการใช้หนังสือแบบเรียนของครูสอนวิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๔๕ มีค่าเท่ากับ ๑๒.๓๓ ซึ่งมีความมากกว่า ๕.๔๕ ซึ่งเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๔ ณ ระดับแห่งความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่า ประสบการณ์ในการเป็นครูสังคมศึกษา มีความสัมพันธ์กับการใช้หนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ครูสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกันจะใช้หนังสือแบบเรียนต่างกัน ถ้าครูสังคมศึกษามีประสบการณ์ในการสอนมากขึ้น จะใช้หนังสือแบบเรียนชุดเดิมซ้ำกันทุกปี และครูสังคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาสังคมศึกษาน้อย จะมีแนวโน้มที่จะใช้หนังสือแบบเรียนโดยเปลี่ยนใช้ชุดอื่นบ้าง

ตารางที่ ๕๐ จำนวนหนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบที่นักเรียนใช้

จำนวน	ประเภทโรงเรียน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑-๒ เล่ม		51	89.47	35	81.40	86	86.00
๓-๔ เล่ม		5	8.77	6	13.95	11	11.00
ไม่มีเลย		1	1.76	2	4.65	3	3.00
รวม		56	100.00	43	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโรงเรียนและจำนวนหนังสือแบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบที่นักเรียนใช้ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๕๐ มีค่าเท่ากับ ๑.๘๗ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๕.๙๙ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๒ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประเภทโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนังสืออ่านประกอบที่นักเรียนใช้อย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนรัฐบาล หรือโรงเรียนราษฎร์ก็ตาม ก็จะมีการใช้หนังสือแบบเรียนคล้ายคลึงกัน และการร้อยละในตารางที่ ๕๐ ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๘๖.๐๐ ได้ใช้หนังสือแบบเรียน ๑-๒ เล่มเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๕๑ จำนวนหนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบที่นักเรียนใช้

จำนวน	อายุ (ปี)	20-24		25-29		30-34		35 ⁺		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑-๒ เล่ม		18	85.72	23	92.00	18	94.74	27	77.14	86	86.00
๓-๔ เล่ม		2	9.52	2	8.00	1	5.26	6	17.14	11	11.00
ไม่มีเลย		1	4.76	0	0	0	0	2	5.72	3	3.00
รวม		21	100.00	25	100.00	19	100.00	35	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของครูสังกัดศึกษาและจำนวนหนังสือแบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบที่นักเรียนใช้ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๕๑ มีค่าเท่ากับ ๕.๔๖ ซึ่งมีค่ามากกว่า ๑๒.๕๘ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๒ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าอายุของครูสังกัดศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้หนังสือแบบเรียนหรือหนังสืออ่านประกอบของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ แมว่าอายุของครูสังกัดศึกษาจะแตกต่างกันก็ตาม แต่ก็จะมีการใช้หนังสือแบบเรียนคล้ายคลึงกัน และการร้อยละในตารางที่ ๕๑ ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากร ร้อยละ ๘๗.๑๔ ได้ใช้แบบเรียน ๑-๒ เล่ม เป็นสำคัญ

ตารางที่ ๕๒ จำนวนหนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบที่นักเรียนใช้

จำนวน	ประสบการณ์ (ปี)	0-5		6-10		11+		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑-๒ เล่ม		52	92.86	20	76.92	14	77.78	86	86.00
๓-๔ เล่ม		3	5.36	4	15.38	4	22.22	11	11.00
ไม่มีเลย		1	1.78	2	7.69	0	0	3	3.00
รวม		56	100.00	26	0	18	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ของครูสังคมศึกษา และจำนวนหนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบที่นักเรียนใช้ ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตาราง ๕๒ มีค่าเท่ากับ ๘.๓๗ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๘.๔๘ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๔ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประสบการณ์ในการเป็นครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนการใช้หนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ แมว่าครูสังคมศึกษาจะมีประสบการณ์แตกต่างกัน แต่จะมีการใช้หนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบคล้ายคลึงกัน และการร้อยละในตารางที่ ๕๒ ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๗๗.๗๘ ได้ใช้หนังสือแบบเรียน ๑-๒ เล่ม เป็นสำคัญ

ภาคที่ ๓ การดำเนินการเรียนการสอนตามโปรแกรม

ก. การเตรียมการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงรายละเอียดในตารางที่ ๕๓, ๕๔, ๕๕, ๕๖, ๕๗, ๕๘ และ ๕๙ ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๕๓ การปฏิบัติงานของครูภายหลังได้รับมอบหมายจากผู้นั่งคับบัญชา

การปฏิบัติงาน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ
ดำเนินการสอนไปตามแบบเรียนที่ทางโรงเรียนกำหนดให้	12	21.05	5	11.63	17	17.00
รับงานและคำแนะนำจากครูที่สอนอยู่ก่อนมาดำเนินการสอนต่อไป	6	10.53	3	6.98	9	9.00
ศึกษาหลักสูตรและแบบเรียนเพื่อเตรียมการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว	32	56.14	32	74.42	64	64.00
ค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ	36	63.16	21	48.84	57	57.00

จากข้อมูลในตารางที่ ๕๓ แสดงให้เห็นว่าการเตรียมการสอนของครูในโรงเรียนรัฐบาลรอยละ ๖๓.๑๖ จะค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ และรองลงมาคือรอยละ ๕๖.๑๔ จะศึกษาหลักสูตรและแบบเรียน เพื่อเตรียมการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ส่วนครูในโรงเรียนราษฎร์ จะศึกษาหลักสูตรและแบบเรียนเพื่อเตรียมการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาวถึงรอยละ ๗๔.๔๒ และค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ เพียงรอยละ ๔๘.๘๓ เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่าครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ได้ทำการศึกษาหลักสูตรและแบบเรียน เพื่อเตรียมการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว และได้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ ภายหลังได้รับมอบหมายจากผู้นั่งคับบัญชา คิดเป็นรอยละ ๖๔.๐๐ และรอยละ ๕๗.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๔ เวลาเตรียมบทเรียนของครูผู้สอน

การเตรียม บทเรียน	ประเภท โรงเรียน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑-๒ ชั่วโมง		31	54.38	18	41.86	49	49.00
๓-๔ ชั่วโมง		11	19.30	3	6.97	14	14.00
หนึ่งวัน		9	15.79	10	23.26	19	19.00
แล้วแต่เนื้อหาของบทเรียน		6	10.53	12	27.91	18	18.00
รวม		57	100.00	43	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโรงเรียนและการเตรียมบทเรียนของครูผู้สอน ปกติค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๕๔ มีค่าเท่ากับ ๘.๒๘ ซึ่งมีความมากกว่า ๓.๘๒ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่ระดับแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๓ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประเภทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการเตรียมบทเรียนของครูแต่ละครั้งอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ครูผู้สอนในโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่จะเตรียมบทเรียนแต่ละครั้งเป็นเวลา ๑-๒ ชั่วโมง ส่วนครูผู้สอนในโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่จะเตรียมบทเรียน เป็นเวลา ๑-๒ ชั่วโมง และเวลาที่ใช้ในการเตรียมจะขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อหาของบทเรียน

ตารางที่ ๕๕ เวลาเตรียมบทเรียนของครูสังคมศึกษา

การเตรียมบทเรียน	อายุ (ปี)	20-24		25-29		30-34		35 ⁺		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑-๒ ชั่วโมง		9	42.86	12	48.00	9	44.37	19	54.28	49	49.00
๓-๔ ชั่วโมง		5	23.81	3	12.00	1	5.26	5	14.29	14	14.00
หนึ่งวัน		1	4.76	5	20.00	7	36.84	6	17.14	19	19.00
แล้วแต่เนื้อหาของบทเรียน		6	28.57	5	20.00	2	10.53	5	14.29	18	18.00
รวม		21	100.00	25	100.00	19	100.00	35	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุและการเตรียมบทเรียนของครูสังคมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๕๕ มีค่าเท่ากับ ๑๐.๖๕ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๖.๘๒ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่สมมติฐานแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๕ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าอายุของครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมบทเรียนของครูแต่ละครั้งอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ แมวว่าครูสังคมศึกษาจะมีอายุต่างกัน แต่จะมีการเตรียมบทเรียนแต่ละครั้งคล้ายคลึงกัน และการร้อยละในตารางที่ ๕๕ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า กลุ่มตัวอย่างประชากร ร้อยละ ๕๕.๐๐ มีการเตรียมบทเรียนแต่ละครั้ง ประมาณ ๑-๒ ชั่วโมงเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ ๕๖ เวลาเตรียมบทเรียนของครูสังคมศึกษา

การเตรียม บทเรียน	ประสบการณ์ (ปี)	0-5		6-10		11+		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑-๒ ชั่วโมง		26	46.42	14	53.84	9	50.00	49	49.00
๓-๔ ชั่วโมง		8	14.29	3	11.54	3	16.66	14	14.00
หนึ่งวัน		10	7.86	6	23.08	3	16.67	19	19.00
แล้วแต่เนื้อหาของบทเรียน		12	21.43	3	11.54	3	16.67	18	18.00
รวม		56	100.00	26	100.00	18	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษา และการเตรียมบทเรียนของครูสังคมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๕๖ มีค่าเท่ากับ ๑.๗๒ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๒.๕๕ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๖ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประสบการณ์ในการเป็นครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมบทเรียนของครูแต่ละครั้งอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ แมวว่าประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษาของครูจะต่างกันก็ตาม แต่จะมีการเตรียมบทเรียนแต่ละครั้งคล้ายคลึงกัน และค่าร้อยละในตารางที่ ๕๖ แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากร ร้อยละ ๔๕.๐๐ มีการเตรียมบทเรียนแต่ละครั้ง ประมาณ ๑-๒ ชั่วโมง เป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 57 โอกาสที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการเรียนการสอน
และกิจกรรม

การวาง โปรแกรม	ประเภทโรงเรียน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ควยทุกครั้ง		6	10.52	7	16.28	13	13.00
เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ควยบ่อย แต่ไม่ทุก ครั้ง		12	21.05	8	18.60	20	20.00
เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ควยเป็นบางครั้ง		31	54.39	23	54.49	54	54.00
ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วน รวมควยเลย		8	14.04	5	11.63	13	13.00
รวม		57	100.00	43	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโรงเรียนและ
โอกาสที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการเรียนการสอนและกิจกรรม ปรากฏว่า ค่า
ไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๕๗ มีค่าเท่ากับ .๕๐ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๗.๘๒ ซึ่ง
เป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๓ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕
แสดงว่าประเภทโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับโอกาสที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางโปรแกรม
การเรียนการสอนและกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียน
ราษฎร์ ต่างก็มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการเรียนการสอน
คล้ายคลึงกัน และค่าร้อยละในตารางที่ ๕๗ แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากร
ร้อยละ ๕๔.๐๐ ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการเรียนการสอนเป็น
บางครั้ง

ตารางที่ ๕๕ โอกาสที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการเรียนการสอนและกิจกรรม

การวางโปรแกรม	อายุ (ปี)	20-24		25-29		30-34		35 ⁺		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เปิดโอกาสให้ ส่วนรวมควย ทุกครั้ง		1	4.76	3	12.00	5	26.32	4	11.43	13	13.00
เปิดโอกาสให้ ส่วนรวมควย บ่อยแต่ไม่ทุก ครั้ง		8	38.10	2	8.00	4	21.05	6	17.14	20	20.00
เปิดโอกาสให้ ส่วนรวมควย เป็นบางครั้ง		9	42.86	17	68.00	10	52.63	18	51.43	54	54.00
ไม่เปิดโอกาสให้ มีส่วนร่วมควย เลย		3	14.28	3	12.00	0	0	7	20.00	13	13.00
รวม		21	100.00	25	100.00	19	100.00	35	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของครูสังคมศึกษา และการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการเรียนการสอนและกิจกรรม ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๕๕ มีค่าเท่ากับ ๑๔.๔๔ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๖.๘๒ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๔ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าอายุของครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ

ถึงแม้ว่าครูสังคัมศึกษาจะมีอายุต่างกัน แต่การ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวาง
โปรแกรมการเรียนการสอนและกิจกรรม มีลักษณะคล้ายคลึงกัน และค่าร้อยละในตารางที่ ๕๔
ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๕๔.๐๐ ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนมี
ส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการเรียนการสอนเป็นบางครั้ง

ตารางที่ ๕๕ โอกาสที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการเรียนการสอนและกิจกรรม

การวาง โปรแกรม	ประสบการณ์ (ปี)	0-5		6-10		11 ⁺		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมควย ทุกครั้ง		4	7.14	7	26.92	2	11.11	13	12.00
เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมควย บ่อย แต่ไม่ทุกครั้ง		13	23.22	3	11.54	4	22.22	20	20.00
เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมควย เป็นบางครั้ง		30	53.57	14	53.85	10	15.56	54	54.00
ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ควยเลย		9	16.07	2	7.69	2	11.11	13	13.00
รวม		56	100.00	26	100.00	18	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการสอนวิชา
สังคัมศึกษากับการเปิดโอกาสที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการเรียนการสอน ปรากฏว่า
ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๕๕ มีค่าเท่ากับ .๘๘๘ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๒.๕๘
อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๖ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕
แสดงว่าประสบการณ์ในการเป็นครูสังคัมศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดโอกาสให้นักเรียน
มีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ แม้วา

ครูสังคัมศึกษาจะมีประสบการณ์ต่างกัน แต่ก็เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการเรียนการสอนคล้ายกัน และครอຍละในการวางที่ ๕๕ ได้แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากร รอยละ ๕๔.๐๐ ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางโปรแกรมการเรียนการสอนเป็นบางครั้ง

ข. วิธีสอนและการสอนวิชาสังคัมศึกษาในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงรายละเอียดในตารางที่ ๖๐, ๖๑, ๖๒, ๖๓, ๖๔, ๖๕, ๖๖, ๖๗, ๖๘ และ ๖๙ ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๖๐ การเริ่มต้นการสอนวิชาสังคัมศึกษา

การสอน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ
เริ่มบทเรียนทันที	3	5.26	3	6.98	6	6.00
นำเข้าสู่บทเรียน เราความสนใจของนักเรียน	36	63.16	23	53.49	59	59.00
ให้นักเรียนท่องบทเรียนที่ครูให้เป็นการบ้าน	1	1.75	1	2.33	2	2.00
ให้นักเรียนออกมารายงานข่าวประจำวันที่สำคัญ	3	5.26	3	6.98	6	6.00
ทบทวนบทเรียนเดิมก่อน	34	59.65	27	62.79	61	61.00

จากข้อมูลในตารางที่ ๖๐ แสดงให้เห็นว่าการเริ่มต้นการสอนวิชาสังคัมศึกษาของครูสังคัมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล อันดับแรกคือ การนำเข้าสู่บทเรียน โดยเราความสนใจของนักเรียน รอยละ ๖๓.๑๖ รองลงมาคือ ทบทวนบทเรียนเดิมก่อน รอยละ ๕๙.๖๕ สำหรับโรงเรียนราษฎร์ การเริ่มต้นการสอนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่ส่วนใหญ่จะเริ่มสอนโดยทบทวนบทเรียนเดิมก่อน

คือร้อยละ ๒๒.๗๕ และรองลงมาคือ การนำเข้าสู่บทเรียนโดยเราความสนใจของนักเรียน ร้อยละ ๕๓.๕๕ เมื่อพิจารณาการเริ่มต้นการสอนวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่า การนำเข้าสู่บทเรียนโดยเราความสนใจของนักเรียนและการทบทวน บทเรียนเดิม มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐๐ และร้อยละ ๒๑.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๑ การใช้หนังสือแบบเรียนในการสอน

การใช้หนังสือ	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อธิบายบทเรียนตามหลักสูตรอย่างกว้างขวาง แล้วให้นักเรียนจดไว้ในสมุดโดยนักเรียนไม่ต้องมีหนังสือแบบเรียน	5	8.77	6	13.95	11	11.00
นักเรียนมีหนังสือแบบเรียนทุกคน ครูอธิบายบทเรียนในหนังสือตามลำดับขยายความเพิ่มเติมบ้าง หรือไม่เพิ่มเติมเลย	17	29.83	6	13.95	23	23.00
นักเรียนมีหนังสือแบบเรียนทุกคน แต่ต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากบทเรียนในหนังสือ และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่	38	66.67	30	69.77	68	68.00
ครูอธิบายเรื่องราวในหนังสือบางเรื่อง แล้วให้นักเรียนค้นคว้าเพื่ออภิปราย และทำรายงานส่งเฉพาะเรื่องที่นักเรียนสนใจ	11	19.30	9	20.93	20	20.00

จากข้อมูลในตารางที่ ๒๑ แสดงให้เห็นว่าการใช้หนังสือแบบเรียนในการสอนวิชา
สังคมศึกษาของครูสังคมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ มีลักษณะคล้ายคลึงกัน
คือ ส่วนใหญ่นักเรียนมีหนังสือแบบเรียนทุกคน แต่ต้องควหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือไปจาก
บทเรียนในหนังสือ และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ มีถึงร้อยละ ๖๖.๖๗
และ ๖๘.๗๗ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงการใช้หนังสือแบบเรียนในการสอนสังคมศึกษา
ในโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่าวิธีดังกล่าวเป็นวิธีที่ใ้มากที่สุด โดยคิด
เป็นร้อยละ ๖๘.๐๐ ส่วนวิธีอื่น ๆ นั้น มีใช้กันบ้างไม่มากนัก

ตารางที่ ๒๒ การติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ หรือศึกษาจากผู้อื่นนำมาดัดแปลงการสอนของครูสังคมศึกษา

การติดตาม การสอน	ประเภทโรงเรียน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ติดตามศึกษาจากผู้อื่น แล้วนำมาดัดแปลง เป็นประจำ		7	12.28	11	25.58	18	18.00
ติดตามศึกษาจากผู้อื่น แล้วนำมาดัดแปลง เป็นบางครั้ง		45	78.95	29	67.44	74	74.00
ไม่เคยเลย		5	8.77	3	6.98	8	8.00
รวม		57	100.00	43	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโรงเรียนและการ
ติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ ของครูสังคมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่
๒๒ มีค่าเท่ากับ ๒.๕๕ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๕.๙๙ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความ
เป็นอิสระเท่ากับ ๒ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประเภทโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์
กับการติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ หรือการศึกษาจากผู้อื่นเพื่อนำมาดัดแปลงการสอนของครูสังคมศึกษา

อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ครูสังเกตศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ต่างก็มีลักษณะการติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ หรือการศึกษาจากผู้อื่นคล้ายคลึงกัน และค่าร้อยละในตารางที่ ๒๒ ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๙๔.๐๐ ใดก็ตามวิธีสอนใหม่ ๆ หรือศึกษาจากผู้อื่นเป็นบางครั้งเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๒๓ การติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ หรือศึกษาจากผู้อื่นมาดัดแปลงการสอนของครูสังเกตศึกษา

การ ติดตาม วิชาสอน	อายุ (ปี)	20-24		25-29		30-34		35 ⁺		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
		ติดตามศึกษาจาก ผู้อื่นแล้วมา ดัดแปลงเป็น ประจำ	2	9.52	5	20.00	4	21.05	7	20.00	18
ติดตามศึกษาจาก ผู้อื่นแล้วนำมา ดัดแปลงเป็น บางครั้ง	15	71.43	19	76.00	15	78.95	25	71.43	74	74.00	
ไม่เคยเลย	4	19.05	1	4.00	0	0	3	8.57	8	8.00	
รวม	21	100.00	25	100.00	20	100.00	35	100.00	100.00	100.00	

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของครูสังคมศึกษา และการติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ ของครูสังคมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูล ในตารางที่ ๒๓ มีค่าเท่ากับ ๖.๕๓ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๒.๕๙ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๒ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าอายุของครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ หรือการศึกษาจากผู้อื่น เพื่อนำมาดัดแปลง การสอนของครูสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ แมว่าครูสังคมศึกษาจะมีอายุต่างกัน แต่ก็มีลักษณะการติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ หรือการศึกษาจากผู้อื่นคล้ายคลึงกันและกระจายอยู่ในตารางที่ ๒๓. แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๙๔.๐๐ ได้ติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ หรือ ศึกษาจากผู้อื่นเป็นบางครั้ง เป็นสำคัญ

ตารางที่ ๒๔ การติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ หรือศึกษาจากผู้อื่นมาดัดแปลงการสอนของครูสังคมศึกษา

การติดตามวิธีสอน	ประสมการณ (มี)	0-5		6-10		11 ⁺		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ติดตามศึกษาจากผู้อื่น แล้วนำมาดัดแปลงเป็นประจำ		9	16.07	4	15.38	5	27.78	18	18.00
ติดตามศึกษาจากผู้อื่น แล้วนำมาดัดแปลงเป็นบางครั้ง		39	69.64	22	84.62	13	72.22	74	74.00
ไม่เคยเลย		8	14.29	0	0	0	0	8	8.00
รวม		56	100.00	26	100.00	18	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการสอนสังคมศึกษากับการติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ ของครูสังคมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๖๔ มีค่าเท่ากับ ๓.๘๘ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๕.๘๘ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๔ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประสบการณ์ในการเป็นครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ หรือการศึกษาจากผู้อื่นเพื่อนำมาคิดแปลงการสอนอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ครูสังคมศึกษาแม้จะมีประสบการณ์ต่างกัน แต่ก็มีลักษณะการติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ หรือการศึกษาจากผู้อื่นคล้ายคลึงกันและการอยุ่ละในตารางที่ ๖๔ ชี้ให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรร้อยละ ๓๔.๐๐ ได้ติดตามวิธีสอนใหม่ ๆ หรือศึกษาจากผู้อื่นเป็นบางครั้ง เป็นสำคัญ

ตารางที่ ๖๕ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของการใช้วิธีสอน

วิธีสอน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		ค่าซี Z
	\bar{X}_1	SD ₁	\bar{X}_2	SD ₂	
อธิบาย	4.58	0.59	4.58	0.66	0.02
อภิปราย	2.54	1.04	2.30	1.00	1.19
บรรยาย	2.86	1.16	3.02	1.32	0.64
สาธิตหรือแสดงใหญ่เป็นตัวอย่าง	2.26	0.95	2.33	1.03	0.32
ซักถามขณะดำเนินการสอน	3.93	1.11	4.12	0.72	1.03
นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้น	2.47	0.86	2.35	1.05	0.64
คนควาประกอบ	3.04	1.27	3.09	1.07	0.25
บอกให้จด	2.44	1.17	2.47	1.26	0.11
ศึกษานอกสถานที่	1.84	0.70	1.51	0.66	2.46*
เขียนรายงานส่ง	2.68	0.94	2.51	0.95	0.91
ทำสมุดแบบฝึกหัด	3.32	1.28	3.65	1.16	1.37
แก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์	1.93	0.91	1.88	0.99	0.24
เชิญวิทยากรมาบรรยาย	1.58	0.86	1.30	0.59	1.92*

ค่าซีในตารางที่ ๖๕ แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่การใช้วิธีสอนของครูส่ง คมศึกษา ในโรงเรียนทั้ง ๒ ประเภท ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ วิธีการสอนที่ใช้ทุกครั้ง ได้แก่อธิบาย วิธีการสอนที่ใช้เป็นประจำ ได้แก่ การซักถามขณะดำเนินการสอน วิธีที่ใช้เป็น บางครั้ง ได้แก่ การทำสมุดแบบฝึกหัด การคนควาประกอบ การบรรยายและการเขียนรายงานส่ง เป็นต้น วิธีสอนที่ใช้น้อยครั้ง ได้แก่ การอภิปราย การให้นักเรียนออกมารายงานหน้าชั้น

* ค่าวิกฤติของค่าซี แบบทางเดียวที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% เท่ากับ ๑.๖๔

การบอกให้จุด การสาธิต และการแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ และเมื่อพิจารณาถึงวิธีสอนที่ใช้น้อยครั้งมากเกือบไม่เคยใช้เลย ปรากฏว่า โรงเรียนรัฐบาลได้มีการจัดพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ และเชิญวิทยากรมาบรรยายมากกว่าโรงเรียนราษฎร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๘๕% แม้ว่าโรงเรียนรัฐบาลมีแนวโน้มว่า จัดบ้างและน้อยครั้งก็ตาม แต่โรงเรียนราษฎร์มีแนวโน้มว่าเกือบจะไม่เคยจัดเลย

เกี่ยวกับการสอนวิชาในหมวดสังคมศึกษาให้สัมพันธ์กับทุกวิชาในหมวดเดียวกัน และหมวดอื่น ๆ นั้น ครูสังคมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ ต่างก็เห็นด้วยกับการสอนให้สัมพันธ์กันโดยให้เหตุผลว่า จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจกว้างขวางขึ้น มีความรู้ต่อเนื่องกัน และเนื้อหาวิชามักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกันอยู่เสมอ ในการสอนสังคมศึกษา ครูจะต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษที่ถูกต้อง และคลุมไปถึงวิทยาศาสตร์ในการอธิบายเนื้อหาบางอย่าง แสดงให้เห็นว่า ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้เห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาในหมวดต่าง ๆ และมีความเห็นสอดคล้องกับแนวความคิดนี้

ตารางที่ ๖๖ ค่าเฉลี่ยน้ำหนัก การติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวประจำวัน หรือ ความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบการสอน

การติดตามเหตุการณ์และความรู้	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		ค่า z
	\bar{X}_1	SD ₁	\bar{X}_2	SD ₂	
วิทยุหรือโทรทัศน์	3.93	0.59	4.02	0.88	0.51
ตำราต่าง ๆ	4.11	0.89	3.93	1.17	0.82
หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ	4.07	0.97	3.98	1.02	0.46
นิตยสารต่าง ๆ	3.53	0.99	3.30	1.02	1.11
บทความต่าง ๆ	3.49	0.94	3.23	1.05	1.28
วารสารทางการศึกษา	3.29	0.93	3.23	1.10	0.74
หนังสืออ้างอิง สารคดี	3.44	0.96	3.28	1.09	1.54
หนังสือแบบเรียน จิตวิทยาสังคมศึกษาในชั้นต่าง ๆ	3.86	1.13	4.05	0.65	1.05
คู่มือครู	3.26	1.25	3.16	0.79	0.49
เอกสารจากหน่วยราชการ องค์กร สถานทูตฯ	3.07	1.14	2.74	0.99	1.52
ไปรับการอบรมทางสังคมศึกษาจากผู้รู้ต่าง ๆ	2.21	1.09	2.40	1.14	0.82
ศึกษาตามสมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง	2.18	1.16	1.98	0.85	1.25
ไปสถาบันเดิมเพื่อความรู้ใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป	1.95	1.13	2.14	0.93	0.95

ค่า z ในตารางที่ ๖๖ แสดงให้เห็นว่าการติดตามเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวประจำวัน หรือความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนทั้ง ๒ ประเภท ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับความเชื่อมั่น ๕% โดยได้ติดตามความรู้ต่าง ๆ เป็นประจำจากตำราต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ หนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษาในชั้นต่าง ๆ และได้ติดตามความรู้ต่าง ๆ เป็นบางครั้งจากนิตยสาร บทความ วารสารทางการศึกษา หนังสืออ้างอิง สารคดี คู่มือครู เอกสารจากหน่วยราชการ องค์กร สถานทูตฯ สำหรับการติดตามความรู้ที่ครูสังคมศึกษาในครั้งใดแก่ การไปรับการอบรมเรื่องราวทางสังคมศึกษาจากผู้รู้ต่าง ๆ การศึกษาตามสมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง และการไปสถาบันเดิมเพื่อหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

ตารางที่ ๖๗ ค่าเฉลี่ยน้ำหนัก การแนะนำนักเรียนในการแสวงหาความรู้และแสดง
ความสามารถ

การแสวงหาความรู้และแสดงความสามารถ	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		ค่าซี Z
	\bar{X}_1	SD ₁	\bar{X}_2	SD ₂	
แนะนำให้นักเรียนติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวประจำวันจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ	3.88	0.73	3.84	1.79	0.14
เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและความสามารถด้านต่าง ๆ เช่น อภิปราย โต้วาทิ					
รายงาน ฯลฯ	3.16	0.81	2.88	0.89	1.56
แนะนำให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด ห้องสังคมศึกษา หรือพิพิธภัณฑิ์ในโรงเรียน	3.60	0.90	3.37	0.92	1.24

ค่าซีในตารางที่ ๖๗ แสดงให้เห็นว่า การแนะนำนักเรียนในการแสวงหาความรู้และแสดงความสามารถของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนทั้ง ๒ ประเภท ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% กล่าวคือ ครูสังคมศึกษาจะแนะนำให้นักเรียนติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวประจำวันจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ เป็นประจำ บางครั้งจะแนะนำให้นักเรียนไปค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด ห้องสังคมศึกษา หรือพิพิธภัณฑิ์ในโรงเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและความสามารถด้านต่าง ๆ เช่น อภิปราย โต้วาทิ รายงาน เป็นต้น

ตารางที่ ๖๘ การให้การบ้านวิชาสังคมศึกษา

การบ้าน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ
เมื่อจบบทเรียนแต่ละครั้ง	21	36.84	15	34.88	36	36.00
เมื่อจบแบบเรียนหนึ่ง ๆ	12	21.05	7	16.28	19	19.00
เมื่อต้องการเน้นให้นักเรียนจำเนื้อหา บางตอนโดยเฉพาะ	22	38.60	19	44.19	41	41.00
เมื่อต้องการฝึกทักษะที่เห็นว่านักเรียน ยังบกพร่องอยู่	13	22.81	11	25.58	24	24.00
เพื่อเป็นการผ่อนคลายในการสอน คราวต่อไป	-		4	9.30	4	4.00

ข้อมูลในตารางที่ ๖๘ แสดงให้เห็นว่าการให้การบ้านวิชาสังคมศึกษานั้น โรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์มีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ จะให้การบ้านเมื่อต้องการเน้นเนื้อหาบางตอนโดยเฉพาะเป็นอันดับแรก คิดเป็นรอยละ ๓๘.๖๐ และรอยละ ๔๔.๑๙ ตามลำดับ และให้เมื่อจบบทเรียนแต่ละครั้งเป็นอันดับรองลงมา คิดเป็นรอยละ ๓๖.๘๔ และรอยละ ๓๔.๘๘ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการให้การบ้านวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ให้การบ้านเมื่อต้องการให้นักเรียนจำเนื้อหาบางตอนโดยเฉพาะ และให้เมื่อจบบทเรียนแต่ละครั้งเป็นสำคัญ คิดเป็นรอยละ ๔๑.๐๐ และ ๓๖.๐๐ ของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมดตามลำดับ

ตารางที่ ๖๕ ลักษณะของการบ้านที่ให้นักเรียนทำ

ลักษณะของการบ้าน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		ค่าซี Z
	\bar{X}_1	SD ₁	\bar{X}_2	SD ₂	
ให้เหมือนกันหมดทั้งชั้น	3.86	0.99	3.59	1.33	1.16
ให้แบ่งกันทำเป็นหมู่ ๆ	3.05	0.82	2.37	1.18	3.26*
ให้การบ้านเป็นรายบุคคลตามความสนใจ ความสามารถ	2.21	1.10	2.33	1.41	0.45

ค่าซีในตารางที่ ๖๕ แสดงให้เห็นว่า ลักษณะของการบ้านที่ให้นักเรียนทำเป็นประจำทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือให้เหมือนกันหมดทั้งชั้น และเมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการบ้านที่ให้นักเรียนทำเป็นบางครั้ง ปรากฏว่าโรงเรียนรัฐบาลได้ให้การบ้านแก่นักเรียนทำโดยแบ่งเป็นหมู่ ๆ มากกว่าโรงเรียนราษฎร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๙% ส่วนการให้การบ้านเป็นรายบุคคลตามความสนใจความสามารถ นั้น มีน้อยครั้ง และในโรงเรียนทั้ง ๒ ประเภท ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่า ลักษณะของการบ้านในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ที่ต่างกันเป็นประจำได้แก่ การให้นักเรียนทำการบ้านที่เหมือนกันหมดทั้งชั้น

* ค่าวิกฤติของค่าซี แบบทางเดียวที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๙% เท่ากับ ๒.๓๓

ค. สิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ กิจกรรมและการวัดผล ในวิชาสังคมศึกษาใน
โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงรายละเอียดในตารางที่ ๗๐, ๗๑, ๗๒, ๗๓, ๗๔, ๗๕,
๗๖, ๗๗, ๗๘, ๗๙, ๘๐, ๘๑, ๘๒, ๘๓, ๘๔, ๘๕, ๘๖, ๘๗, ๘๘, ๘๙, ๙๐, ๙๑, ๙๒, ๙๓, ๙๔ และ ๙๕
ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๗๐ สิ่งช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน

สิ่งช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุด	49	85.97	40	93.02	89	89.00
ห้องสังคมศึกษา	29	50.88	2	4.65	31	31.00
มุมหนังสือสังคมศึกษา	9	15.79	3	6.97	12	12.00
มีห้องสมุดแต่ไม่สะดวกในการใช้	3	5.26	3	6.97	6	6.00

ข้อมูลในตารางที่ ๗๐ แสดงให้เห็นว่าสิ่งช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียน
รัฐบาลใดก็ตาม ห้องสมุดและห้องสังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๙๗ และร้อยละ ๕๐.๘๘ ตาม
ลำดับ ส่วนในโรงเรียนราษฎร์สิ่งช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนใดก็ตาม ห้องสมุดแต่เพียง
อย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๐๒ ส่วนห้องสังคมศึกษาหรือมุมหนังสือสังคมศึกษามีน้อยมาก
จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่มีสิ่งช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน คือ ห้องสมุด และห้องสังคมศึกษา
คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๐๐ และ ๓๑.๐๐ ตามลำดับ นอกจากนี้ครูสังคมศึกษาของโรงเรียนใน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใดกล่าวไว้ในโรงเรียนมีสิ่งช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนคือ ห้องสมุด แต่
ไม่สะดวกในการใช้ ซึ่งมีเพียงร้อยละ ๖.๐๐ เท่านั้น

ตารางที่ ๓๑ สิทธิในการใช้ห้องสมุดหรือห้องตั้งคอมพิวเตอร์ของครูสังกัดศึกษา

สิทธิ	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ยืมหนังสือไว้ใช้ใดตลอดปี	28	49.12	7	16.28	35	35.00
ยืมได้เฉพาะเวลาเปิดเทอมและตามเวลาที่กำหนด	27	47.37	27	62.79	54	54.00
มีสิทธิแต่เพียงไปอ่านในห้องสมุดหรือห้องตั้งคอมพิวเตอร์	7	12.28	8	18.61	15	15.00

จากข้อมูลในตารางที่ ๓๑ แสดงให้เห็นว่าสิทธิในการใช้ห้องสมุดหรือห้องตั้งคอมพิวเตอร์ของครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่ คือ ยืมหนังสือไว้ใช้ใดตลอดปี คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๑๒ รองลงมาคือ ยืมได้เฉพาะเวลาเปิดเทอมและตามเวลาที่กำหนด ร้อยละ ๔๗.๓๗ ส่วนโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่ยืมได้เฉพาะเวลาเปิดเทอมและตามเวลาที่กำหนดเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๗๙ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าโรงเรียนรัฐบาลให้สิทธิแก่ครูในการใช้หนังสือมากกว่าครูในโรงเรียนราษฎร์ เมื่อพิจารณาสิทธิของครูในการใช้ห้องสมุดของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปรากฏว่า การใช้หนังสือจะให้ยืมได้เฉพาะเวลาเปิดเทอม และตามเวลาที่กำหนดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ยืมหนังสือไว้ใช้ใดตลอดปี คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๐๐ และ ๓๕.๐๐ ของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมดตามลำดับ

ตารางที่ ๓๒ หนังสือแบบเรียนประกอบ คู่มือ และเอกสารเพื่อใช้คนกว่าสำหรับวิชาสังคมศึกษา

จำนวนหนังสือ	ประเภทโรงเรียน		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาก	7	12.28	2	4.65	9	9.00
ปานกลาง	39	68.42	20	46.51	59	59.00
น้อย	10	17.55	20	46.51	30	30.00
ไม่มีเลย	1	1.75	1	2.33	2	2.00
รวม	57	100.00	43	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโรงเรียนกับจำนวนหนังสือ เพื่อใช้คนกว่าสำหรับวิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๓๒ มีค่าเท่ากับ ๑๐.๕๙๓ ซึ่งมีค่ามากกว่า ๙.๘๖ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๓ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประเภทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับจำนวนหนังสือแบบเรียนประกอบ คู่มือ และเอกสารเพื่อใช้คนกว่าสำหรับวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ โรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่ จะมีหนังสือเพื่อใช้คนกว่าขนาดปานกลาง แต่โรงเรียนราษฎร์ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ได้แสดงว่า มีหนังสือจำนวนพอสมควร และมีจำนวนน้อยเท่า ๆ กัน

ตารางที่ ๗๓ หนังสือแบบเรียนประกอบ คู่มือ และเอกสารเพื่อใช้คนควาสำหรับวิชาสังคมศึกษา

จำนวน หนังสือ	อายุ (ปี)	20-24		25-29		30-34		35 ⁺		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มาก		0	0	1	4.00	3	15.79	5	14.29	9	9.00
ปานกลาง		12	57.14	15	60.00	13	68.42	19	54.29	59	59.00
น้อย		8	38.10	9	36.00	3	15.79	10	28.57	30	30.00
ไม่มีเลย		1	4.76	0	0	0	0	1	2.85	2	2.00
รวม		21	100.00	25	100.00	19	100.00	35	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของครูสังคมศึกษากับจำนวนหนังสือที่ใช้เพื่อคนควาสำหรับวิชาสังคมศึกษา ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๗๓ มีค่าเท่ากับ ๘.๘๙ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๖.๘๒ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๘ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าอายุของครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนหนังสือที่ใช้คนควาสำหรับวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ แม้อายุของครูสังคมศึกษาจะแตกต่างกัน แต่ก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนหนังสือที่ใช้คล้ายคลึงกันและครอยละในตารางที่ ๗๓ ซึ่งให้เห็นอย่างเด่นชัดว่ากลุ่มตัวอย่างประชากร รอยละ ๕๘.๐๐ มีความเห็นว่าจำนวนหนังสือที่ใช้สำหรับคนควาประกอบวิชาสังคมศึกษามีจำนวนปานกลาง เป็นสำคัญ

ตารางที่ ๙๔ หนังสือแบบเรียนประกอบ คู่มือ และเอกสาร เพื่อใช้คนควาสำหรับวิชาสังคมศึกษา

จำนวน หนังสือ	ประสภการณ (%)	0-5		6-10		11+		รวม	
		จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ
มาก		3	5.36	3	11.54	3	16.67	9	9.00
ปานกลาง		33	58.93	15	57.69	11	61.11	59	59.00
น้อย		19	33.93	7	26.92	4	22.22	30	30.00
ไม่มีเลย		1	1.78	1	3.85	0	0	2	2.00
รวม		56	100.00	26	100.00	18	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสภการณในการสอนวิชาสังคมศึกษาและจำนวนหนังสือที่ใช้เพื่อคนควา สำหรับวิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๙๔ มีค่าเท่ากับ ๕.๑๘ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๒.๕๘ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มฐนแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๖ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประสภการณในการ เป็นครูสังคมศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิเห็นเกี่ยวกับจำนวนหนังสือที่ใช้คนควาสำหรับวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ แมวาคครูสังคมศึกษาจะมีประสภการณต่างกัน แต่ก้มีความคิเห็นเกี่ยวกับจำนวนหนังสือที่ใช้เพื่อคนควาสำหรับวิชาสังคมศึกษาคลายคลึงกัน และคารอยละในตารางที่ ๙๔ แสดงให้เห็นวากลุ่มตัวอย่างประชากรอยละ ๕๘.๐๐ มีความเห็นวหนังสือและเอกสารเพื่อใช้คนควาวิชาสังคมศึกษามีจำนวนปานกลางเป็นสำคัญ

ตารางที่ ๓๕ การจัดอุปกรณ์การสอนให้กับครูในโรงเรียน

การจัด อุปกรณ์	ประเภทโรงเรียน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดหาวัดคู เครื่องมือ เครื่องใช้ไว้ให้ พอเพียง		24	42.10	9	20.93	33	33.00
อนุมัติให้เบิกเงินจากโรงเรียน และ ครูนำไปจัดทำเอง		22	38.60	16	37.21	38	38.00
จัดผู้ชำนาญ และมีความรู้ไว้คอยบริการ ให้ความสะดวก		0	0	4	9.30	4	4.00
ยังไม่พอเพียง		8	14.04	8	18.61	16	16.00
ครูจัดทำเอง		3	5.26	6	13.95	9	9.00
รวม		57	100.00	43	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโรงเรียนกับการจัด
อุปกรณ์การสอนให้กับครูในโรงเรียน ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๓๕
มีค่าเท่ากับ ๑๑.๐๒ ซึ่งมีค่ามากกว่า ๕.๔๕ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญ
อิสระเท่ากับ ๔ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประเภทโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการ
จัดอุปกรณ์การสอนให้กับครูในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ โรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่จะจัด
วัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ไว้ให้พอเพียง รองลงมาได้แก่ อนุมัติให้เบิกเงินจากโรงเรียนและครู
นำไปจัดทำเอง ส่วนโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่จะอนุมัติให้เบิกเงินจากโรงเรียนและครูนำไปจัด
ทำเอง

ตารางที่ ๗๖ การจัดอุปกรณ์การสอนให้กับครูในโรงเรียน

การ จัด อุปกรณ์	อายุ (ปี)	20-24		25-29		30-34		35+		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดหาวัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ ให้พอเพียง อนุมัติให้เบิกเงิน จากโรงเรียน และครุณาไป จัดทำเอง		5	23.81	9	36.00	8	42.11	11	31.43	33	33.00
จัดผู้เชี่ยวชาญ และมีความรู้ ไวคอยบริการ ให้ความสะดวก		11	52.38	3	12.00	4	21.05	20	57.15	38	38.00
ยังไม่พอเพียง		1	4.76	2	8.00	1	5.26	0	0	4	4.00
ครูจัดทำเอง		4	19.05	6	24.00	4	21.05	2	5.71	16	16.00
		0	0	5	20.00	2	10.53	2	5.71	9	9.00
รวม		21	100.00	25	100.00	19	100.00	35	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของครูสังกัดศึกษาและ
การจัดอุปกรณ์การสอนให้กับครูในโรงเรียน ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลใน
ตารางที่ ๗๖ มีค่าเท่ากับ ๒๖.๕๗ ซึ่งมีความมากกว่า ๒๑.๐๓ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์
ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๑๒ ๓ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๑ แสดงว่าอายุของครูสังกัด

ศึกษามีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอุปกรณ์การสอนให้กับครูสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ครูสังคมศึกษาที่มีอายุในช่วง ๒๐-๒๔ ปี เห็นว่าการจัดอุปกรณ์การสอนส่วนใหญ่ทางโรงเรียนได้อนุมัติให้เบิกเงินจากโรงเรียนและครูนำไปจัดทำเอง แต่ครูสังคมศึกษาที่มีอายุมากกว่า ๒๕ ปีขึ้นไป มีความเห็นว่าทางโรงเรียนได้จัดหาวัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ไว้ให้พอเพียงแล้ว

ตารางที่ ๗๗ การจัดอุปกรณ์การสอนให้กับครูในโรงเรียน

การ จัด อุปกรณ์	ประสบการณ์ (ปี)	0-5		6-10		11+		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดหาวัสดุ เครื่องมือ เครื่องใช้ไว้ให้ พอเพียง		19	33.93	9	34.62	5	27.78	33	33.00
อนุมัติให้เบิกเงินจาก โรงเรียนและครู นำไปจัดทำเอง		20	35.71	8	30.76	10	55.55	38	38.00
จัดผู้เชี่ยวชาญ และมี ความรู้ไวคอย บริการให้ความ สะดวก		1	1.79	3	11.54	0	0	4	4.00
ยังไม่พอเพียง		11	19.64	3	11.54	2	11.11	16	16.00
ครูจัดทำเอง		5	8.93	3	11.54	1	5.56	9	9.00
รวม		56	100.00	26	100.00	18	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการสอนวิชา
สังคมศึกษาและการจัดอุปกรณ์การสอนให้กับครูในโรงเรียน ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้
จากข้อมูลในตารางที่ ๓๓ มีค่าเท่ากับ ๘.๖๖ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๕.๕๑ อันเป็นค่าวิกฤติของค่า
ไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๘ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประสบการณ์
ในการเป็นครูสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอุปกรณ์การสอนในโรงเรียน
อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ แมว่าครูสังคมศึกษาจะมีประสบการณ์ต่างกัน แต่ก็มีความเห็นสอดคล้อง
กันว่า ส่วนใหญ่ทางโรงเรียนได้อนุมัติให้ครูเบิกเงินจากโรงเรียนและนำไปจัดทำเอง รองลงมา
ได้แก่จัดหาวัสดุเครื่องมือ เครื่องใช้ไว้ให้พอเพียง

ตารางที่ ๓๘ ค่าเฉลี่ยน้ำหนักในการใช้อุปกรณ์การสอนของครูสังคมศึกษา

การใช้อุปกรณ์การสอน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		ค่าซี Z
	\bar{X}_1	SD ₁	\bar{X}_2	SD ₂	
แผนที่	3.83	0.90	3.47	1.10	1.77*
ลูกโลก	2.74	0.95	2.26	1.14	2.25*
รูปภาพ ภาพนิ่ง	2.63	0.93	2.58	1.02	0.26
ของจริง ของตัวอย่าง	2.18	0.98	2.33	0.52	1.0
พิมพ์เรื่องราวที่สำคัญแจกเป็นครั้งคราว	2.35	1.15	2.02	1.11	1.44
ฉายภาพนิ่ง ภาพยนตร์	1.54	0.80	1.12	0.32	3.75*
เครื่องบันทึกแผ่นเสียง	1.47	0.82	1.12	0.39	2.93*
เขียนแผนที่ วาดภาพบนกระดาน	3.05	1.03	2.86	1.17	0.86
หนังสือพิมพ์ หนังสือ เอกสาร	3.02	1.00	2.56	1.08	2.06*

ค่าซีในตารางที่ ๓๘ แสดงให้เห็นว่าอุปกรณ์การสอนที่ครูใช้เป็นประจำ ได้แก่ แผนที่ ทั้งโรงเรียนรัฐบาลใช้มากกว่า โรงเรียนราษฎร์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% และเมื่อพิจารณาถึงอุปกรณ์การสอนที่ใช้เป็นบางครั้ง เช่น การเขียนแผนที่ วาดภาพบนกระดาน การใช้รูปภาพ ภาพนิ่ง ปรากฏว่าโรงเรียนทั้ง ๒ ประเภท ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการใช้ลูกโลก และหนังสือพิมพ์ หรือหนังสือเอกสารต่าง ๆ ปรากฏว่าโรงเรียนรัฐบาลใช้มากกว่าโรงเรียนราษฎร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% อุปกรณ์การสอนที่ใช้บ่อยครั้งได้แก่ การพิมพ์เรื่องราวที่สำคัญ แจกเป็นครั้งคราว และของจริง ของตัวอย่าง ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาถึงอุปกรณ์การสอนประเภท ภาพยนตร์ และเครื่องบันทึกแผ่นเสียง ปรากฏว่าโรงเรียนราษฎร์ใช้บ่อยกว่าโรงเรียนรัฐบาลอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% คือ โรงเรียนรัฐบาลมีแนวโน้มที่จะใช้บาง แม้จะบ่อยครั้ง มากกว่า โรงเรียนราษฎร์ ซึ่งมีแนวโน้มเกือบจะไม่เคยใช้เลย

* ค่าวิกฤติของค่าซี แบบทางเดียวที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% และ ๙๙% เท่ากับ ๑.๖๔

ตารางที่ ๓๔ แหล่งที่มาของอุปกรณ์การสอนที่ครูใช้

แหล่งที่มา	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อุปกรณ์การสอนในโรงเรียน	49	85.97	28	65.12	77	77.00
สถานทูตและสถาบันต่างประเทศ	23	40.35	15	34.88	38	38.00
วัสดุที่เคยได้จากสมาคมหรือองค์การ	15	26.32	9	20.93	24	24.00
หนังสือพิมพ์ วารสาร	4	7.02	0	0	4	4.00
จัดทำเอง	4	7.02	7	16.28	11	11.00

จากข้อมูลในตารางที่ ๓๔ แสดงให้เห็นว่าแหล่งที่มาของอุปกรณ์การสอนที่ครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ใช้มีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ ส่วนใหญ่เป็นอุปกรณ์การสอนในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๙๗ และ ๖๕.๑๒ ตามลำดับ รองลงมาได้แก่ อุปกรณ์การสอนจากสถานทูตและสถาบันต่างประเทศ ร้อยละ ๔๐.๓๕ และ ๓๔.๘๘ และวัสดุที่เคยได้จากสมาคมหรือองค์การ ร้อยละ ๒๖.๓๒ และ ๒๐.๙๓ ตามลำดับ ถึงแม้ว่าลักษณะส่วนใหญ่ของแหล่งที่มาของอุปกรณ์การสอนจะคล้ายคลึงกันก็ตาม แต่ก็เห็นได้อย่างชัดเจนว่าโรงเรียนรัฐบาลมีอุปกรณ์การสอนมากกว่าในโรงเรียนราษฎร์ เมื่อพิจารณาถึงแหล่งที่มาของอุปกรณ์การสอนสังกัดศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่สำคัญได้แก่ อุปกรณ์การสอนในโรงเรียน และสถานทูตหรือสถาบันต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๐๐ และ ๓๘.๐๐ ตามลำดับ ส่วนอุปกรณ์การสอนที่จัดทำขึ้นเองและนำมาจากหนังสือพิมพ์ วารสาร มีน้อยมากเพียงร้อยละ ๑๑.๐๐ และ ๔.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๐ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณค่าของอุปกรณ์การสอน

ความคิดเห็น	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ช่วยการเรียนและการสอนได้มาก	31	54.39	28	65.12	59	59.00
ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้นมาก	44	77.19	15	34.88	59	59.00
ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้นบ้าง	8	14.04	9	20.93	17	17.00
ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดี	12	21.05	9	20.93	21	21.00

ข้อมูลในตารางที่ ๔๐ แสดงให้เห็นว่าครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลมีความเห็นว่าอุปกรณ์การสอนช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้นมาก และช่วยการเรียนการสอนได้มาก คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๑๙ และร้อยละ ๕๔.๓๙ ตามลำดับ สำหรับครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนราษฎร์มีความเห็นว่าอุปกรณ์การสอนช่วยการเรียนการสอนได้มากเป็นอันดับหนึ่งคือร้อยละ ๖๕.๑๒ และรองลงมาคือ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้นมาก คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๘ และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของครูสังกัดศึกษาในโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน ปรากฏว่าครูสังกัดศึกษาจำนวนร้อยละ ๕๙.๐๐ มีความเห็นว่าอุปกรณ์การสอนช่วยการเรียนการสอนได้มาก และช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้นมาก แสดงให้เห็นว่าครูสังกัดศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการใช้อุปกรณ์การสอน

ตารางที่ ๔๑ สาเหตุที่ครูไม่ใช้อุปกรณ์การสอนของโรงเรียนมากเท่าที่ควร

สาเหตุ	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรงเรียนมีอุปกรณ์น้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ	45	78.95	35	81.40	80	80.00
โรงเรียนไม่ให้ความสะดวกในการนำอุปกรณ์มาใช้	8	14.04	9	20.93	17	17.00
ไม่มีเวลาเตรียมจัดหาและเตรียมการใช้อุปกรณ์	11	19.30	10	23.26	21	21.00
การใช้อุปกรณ์ทำให้การสอนล่าช้าไม่ทันหลักสูตร	7	12.28	2	4.65	9	9.00
ทำอุปกรณ์เองไม่เป็น ต้องซื้อสิ้นเปลืองเงิน	2	3.51	3	6.98	5	5.00
ไม่ร่วแหงอุปกรณ์การสอน	1	1.75	7	16.28	8	8.00
ไม่คุ้นเคยกับการใช้อุปกรณ์	2	3.51	5	11.63	7	7.00

ข้อมูลในตารางที่ ๔๑ แสดงให้เห็นว่าสาเหตุที่ครูสังคัมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ไม่ใช้อุปกรณ์การสอนของโรงเรียนมากเท่าที่ควร มีสาเหตุคล้ายคลึงกัน คือ ส่วนใหญ่โรงเรียนมีอุปกรณ์น้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ โดยคิดเป็นร้อยละ ๗๘.๙๕ และร้อยละ ๘๑.๔๐ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงสาเหตุที่ครูสังคัมศึกษาของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ใช้อุปกรณ์การสอนมากเท่าที่ควร ปรากฏว่ามีสาเหตุเนื่องจากโรงเรียนมีอุปกรณ์น้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการถึงร้อยละ ๘๐.๐๐ ส่วนสาเหตุอื่น ๆ เช่น ไม่มีเวลาเตรียมจัดหาและเตรียมการใช้อุปกรณ์ หรือโรงเรียนไม่ให้ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์มีเป็นอันดับรองลงมาคือ ร้อยละ ๒๑.๐๐ และร้อยละ ๑๗.๐๐ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ยังมีอุปกรณ์การสอนน้อยมาก ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ

ตารางที่ ๘ กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาที่เคยจัดให้นักเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไปหาความรู้จากสถานที่ต่าง ๆ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ วัดพระศรี รัตนศาสดาราม หอฟ้าจำลองฯ	36	63.16	23	53.49	59	59.00
ไปทัศนศึกษาในจังหวัดใกล้เคียง	27	3.51	11	25.58	38	38.00
ไปชมภาพยนตร์หรือภาพนิ่งเกี่ยวกับวิชา สังคมศึกษา	17	29.83	6	13.95	23	23.00
ไปฟังปาฐกถา โต้วาที อภิปราย	13	22.81	11	25.58	24	24.00
รวบรวมข่าว ภาพข่าว ภาพบุคคลสำคัญ ภาพสถานที่สำคัญ	31	54.39	31	72.09	62	62.00
สะสมแสตมป์ เงินเหรียญ ตุ๊กตานานาชาติ รูปภาพและอื่น ๆ	11	19.30	3	6.98	14	14.00
จัดรายการแสดงทางวิทยุและโทรทัศน์ เช่น ให้นักเรียนไปตอบคำถาม	19	33.33	5	11.63	24	24.00
จัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา	23	40.35	14	32.56	37	37.00
จัดการแสดงสมมุติ หรือเลียนแบบเหตุการณ์ ในประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ปัจจุบัน	4	7.02	2	4.65	6	6.00
จัดนิทรรศการ แสดงหุ่น และเวทีจำลอง	15	26.32	0	0	15	15.00

ข้อมูลในตารางที่ ๕๒ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาที่ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลจัดส่วนใหญ่ ได้แก่ การไปหาความรู้จากสถานที่ต่าง ๆ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ รอยละ ๒๓.๑๖ รองลงมาได้แก่ การรวบรวมข่าว ภาพข่าว ภาพบุคคลสำคัญ ภาพสถานที่สำคัญ และจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๓๙ และ ร้อยละ ๔๐.๓๕ ตามลำดับ สำหรับโรงเรียนราษฎร์อันดับแรก ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการรวบรวมข่าว ภาพข่าว ภาพบุคคลสำคัญฯ ถึงร้อยละ ๗๒.๐๙ รองลงมาได้แก่ การไปหาความรู้จากสถานที่ต่าง ๆ และจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๔๙ และร้อยละ ๓๒.๕๖ ตามลำดับ เมื่อพิจารณากิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว จะเห็นได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่นิยมจัดมากที่สุดได้แก่ การรวบรวมข่าว และภาพต่าง ๆ รองลงมาได้แก่ การไปหาความรู้จากสถานที่ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐๐ และร้อยละ ๕๙.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๓ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทางวิชาสังคมศึกษา

การเชิญ วิทยากร	ประเภทโรงเรียน	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เมื่อเรียนเรื่องที่เป็นที่ถกเถียงกัน		1	1.76	3	6.97	4	4.00
เมื่อต้องการเน้นความสำคัญ		16	28.07	4	9.30	20	20.00
เมื่อต้องการเปลี่ยนบรรยากาศ ในชั้นเรียน		19	33.33	10	23.36	29	29.00
ไม่เคยเชิญ		21	36.84	26	60.47	47	47.00
รวม		57	100.00	43	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโรงเรียนและการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทางวิชาสังคมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๘๓ มีค่าเท่ากับ ๘.๖๕ ซึ่งมีความมากกว่า ๗.๘๒ อันเป็นค่าวิกฤตของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๓ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประเภทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทางวิชาสังคมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ โรงเรียนรัฐบาลถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะไม่เคยเชิญวิทยากรมา แต่ก็มีแนวโน้มว่า เชิญมาบ้างเมื่อต้องการเปลี่ยนบรรยากาศของชั้นเรียน ส่วนโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่ไม่เคยเชิญวิทยากรมาเลย

ตารางที่ ๘๔ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทางวิชาสังคมศึกษา

การเชิญวิทยากร	อายุ (ปี)	20-24		25-29		30-34		35 ⁺		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เมื่อเรียนถึงเรื่องที่เป็นที่ถกเถียงกัน		0	0	1	4.00	1	5.26	2	5.72	4	4.00
เมื่อต้องการเน้นความสำคัญ		4	19.05	1	4.00	2	10.52	13	37.14	20	20.00
เมื่อต้องการเปลี่ยนบรรยากาศในชั้นเรียน		7	33.33	7	28.00	8	42.11	7	20.00	29	29.00
ไม่เคยเชิญ		10	47.62	16	64.00	8	42.11	13	37.14	47	47.00
รวม		21	100.00	25	100.00	19	100.00	35	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของครูสังคัมศึกษาและการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทางวิชาสังคัมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๔๔ มีค่าเท่ากับ ๑๔.๘๘ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๖.๘๒ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๕ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าอายุของครูสังคัมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทางวิชาสังคัมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ แม้วาครูสังคัมศึกษาจะมีอายุต่างกัน แต่ก็มี การ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนในลักษณะคล้ายคลึงกันและการรอยละในตารางที่ ๔๔ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างประชากร รอยละ ๘๗.๐๐ ไม่เคยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทางวิชาสังคัมศึกษาแก่นักเรียน

ตารางที่ ๔๕ การ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทางวิชาสังคัมศึกษา

การ เชิญ วิทยากร	ประสมการณ์ (ปี)	0-5		6-10		11+		รวม	
		จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ	จำนวน	รอยละ
เมื่อเรียนถึง เรื่องที่เป็นที่ ดกเถียงกัน		1	1.79	1	3.85	2	11.11	4	4.00
เมื่อต้องการ เน้นความสำคัญ		7	12.50	8	30.77	5	27.78	20	20.00
เมื่อต้องการ เปลี่ยนบรรยากาศ ในชั้นเรียน		20	35.71	5	19.23	4	22.22	29	29.00
ไม่เคยเชิญ		28	50.00	12	46.15	7	38.89	47	47.00
รวม		56	100.00	26	100.00	18	100.00	100.00	100.00

ผลการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสมการณ์ในการสอนวิชาสังคัมศึกษาและการ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทางสังคัมศึกษา ปรากฏว่า ค่าไคสแควร์ที่คำนวณได้จากข้อมูลในตารางที่ ๔๕ มีค่าเท่ากับ ๘.๘๗ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า ๑๒.๕๘ อันเป็นค่าวิกฤติของค่าไคสแควร์ที่มีชั้นแห่งความเป็นอิสระเท่ากับ ๖ ณ ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ แสดงว่าประสมการณ์ในการเป็นครูสังคัมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทางวิชาสังคัมศึกษา

อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ แมว่าครูสังคมศึกษาจะมีประสบการณ์ต่างกัน แต่ก็มี การเชิญวิทยากร มาให้ความรู้แก่นักเรียนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน และคาร์อยละในตารางที่ ๔๕ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรรอยละ ๔๓.๐๐ ไม่เคยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทางวิชาสังคมศึกษา แก่นักเรียน

ตารางที่ ๔๖ กิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

กิจกรรมเสริมหลักสูตร	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชุมนุมสังคมศึกษา	42	73.68	7	16.28	49	49.00
ชุมนุมทัศนศึกษา	3	5.26	0	0	3	3.00
ชุมนุมโบราณคดี	2	3.51	1	2.24	3	3.00
ชุมนุมอภิปราย โต้ว่าที่	9	15.79	5	11.63	14	14.00
ชุมนุมศาสนา และประเพณี	9	15.79	4	9.30	13	13.00
ไม่มี	4	7.08	26	60.47	30	30.00

ข้อมูลในตารางที่ ๔๖ แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดกันมากในโรงเรียน รัฐบาลได้แก่ ชุมนุมสังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๖๘ ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตรอื่น ๆ มีน้อยมาก และร้อยละ ๓๐.๐๘ ไม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เมื่อเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จะเห็นได้ว่า โรงเรียนรัฐบาลได้จัดให้มีกิจกรรม เสริมหลักสูตร เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษามากกว่าโรงเรียนราษฎร์ อย่างเห็นได้ชัดเจน

ตารางที่ ๘๗ การดำเนินการก่อนที่จะพานักเรียนไปศึกษาออกสถานที่

การดำเนินการ	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แจกใบรายการหรือแผนที่ หรือแผนผัง เกี่ยวกับสถานที่ที่จะไป	22	38.60	3	6.98	25	25.00
อธิบายและชี้แจงให้ความรู้	30	52.63	12	27.91	42	42.00
ฉายภาพนิ่งหรือภาพยนตร์เกี่ยวกับ สถานที่ที่จะไป	1	1.75	-	-	1	1.00
ให้นักเรียนดูรูปภาพเกี่ยวกับสถานที่ที่จะไป	8	14.04	3	6.98	11	11.00
กำหนดงานที่จะให้นักเรียนทำ	17	29.81	9	20.93	26	26.00
ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตนของ นักเรียนในขณะที่ออกไปศึกษาออก สถานที่	28	49.12	16	37.21	44	44.00
ติดต่อขออนุญาตผู้ปกครองของนักเรียน ก่อนไปเป็นลายลักษณ์อักษร	33	57.90	16	37.21	49	49.00
ไม่เคยพาไปเลย	4	7.02	16	37.21	20	20.00

จากข้อมูลในตารางที่ ๘๗ แสดงให้เห็นว่าก่อนที่จะพานักเรียนไปศึกษาออกสถานที่ โรงเรียนรัฐบาลได้ติดต่อขออนุญาตผู้ปกครองของนักเรียนก่อนไปเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ การอธิบายและชี้แจงให้ความรู้ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตนของนักเรียนในขณะที่ออกไปศึกษาออกสถานที่ คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๙๐, ร้อยละ ๕๒.๖๓ และร้อยละ ๕๕.๑๒ ตามลำดับ สำหรับโรงเรียนราษฎร์ก่อนที่จะจัดพานักเรียนไป ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตนของนักเรียนในขณะที่ออกไปศึกษาออกสถานที่และติดต่อขออนุญาตผู้ปกครองของนักเรียนก่อนไปเป็นลายลักษณ์อักษร ในจำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ ๓๗.๒๑

และปรากฏว่า ครูส่งนักศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ร้อยละ ๓๙.๒๑ ไม่เคยพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่เลย เมื่อพิจารณาถึงการศึกษานอกสถานที่ระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จะเห็นได้ว่าโรงเรียนรัฐบาลได้ดำเนินการเตรียมนักเรียนก่อนไปศึกษานอกสถานที่ และได้จัดให้มีการไปศึกษานอกสถานที่มากกว่าโรงเรียนราษฎร์

ตารางที่ ๔๔ การจัดกิจกรรมนักเรียนภายหลังการศึกษานอกสถานที่

วิธีวัดผล	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อภิปรายในชั้นหรือในที่ประชุม	5	8.77	3	6.98	8	8.00
ให้นักเรียนเขียนรายงาน	39	68.42	22	51.16	61	61.00
แสดงนิทรรศการ	2	3.51	0	0	2	2.00
ทำทุกอย่างดังกล่าวข้างตน	7	12.28	2	4.65	9	9.00
ไม่ได้ไป	9	15.79	17	39.53	26	26.00

ข้อมูลในตารางที่ ๔๔ แสดงให้เห็นว่าภายหลังการศึกษานอกสถานที่ ครูส่งนักศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ วัดผลนักเรียนโดยให้นักเรียนเขียนรายงาน เป็นจำนวนร้อยละ ๖๘.๔๒ และร้อยละ ๕๑.๑๖ ตามลำดับ ส่วนวิธีการแบบอื่น ๆ ทำน้อยมาก แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการวัดผลภายหลังการศึกษานอกสถานที่แล้ว ปรากฏว่าครูส่งนักศึกษาที่ทำการวัดผลหลายวิธี เช่น ให้นักเรียนอภิปรายเขียนรายงาน และแสดงนิทรรศการก็พอมีอยู่บ้าง คือ ร้อยละ ๘.๐๐ แสดงว่าครูส่งนักศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลนักเรียนภายหลังการศึกษานอกสถานที่

ตารางที่ ๔๕ ปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ปัญหา	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากอาจารย์ใหญ่	7	12.28	7	16.28	14	14.00
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้าสาขาวิชา	3	7.02	5	11.63	8	8.00
นักเรียนไม่สนใจกิจกรรมที่จัด	2	3.51	4	9.30	6	6.00
เพิ่มภาระให้แก่ครูอาจารย์ จนทำให้ มีผลเสียถึงการสอนในชั้นเรียน	9	15.79	9	20.93	18	18.00
ขาดความร่วมมือจากชุมชน	6	10.53	10	23.26	16	16.00
ไม่มีปัญหา	32	56.14	13	30.23	45	45.00

ข้อมูลในตารางที่ ๔๕ แสดงว่าในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๑๔ และร้อยละ ๓๐.๒๓ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว ครูสังกัดศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐๐ ส่วนที่มีปัญหาบาง ใดแก่ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นการเพิ่มภาระให้แก่ครูจนทำให้มีผลเสียถึงการสอนในชั้นเรียนได้

ตารางที่ ๕๐ การกำหนดระยะเวลาที่จะทำการทดสอบวิชาสังคมศึกษา

การทดสอบ	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกครั้งเมื่อสอบจบในแต่ละชั่วโมง	5	8.77	5	11.63	10	10.00
เมื่อจบบทเรียนหนึ่ง ๆ	24	42.11	12	27.91	36	36.00
เดือนละ ๑ ครั้ง เป็นอย่างน้อย	14	24.56	15	34.88	29	29.00
ตามที่โรงเรียนกำหนดไว้	15	26.32	17	39.53	32	32.00
ตามที่ครูกำหนดไว้ล่วงหน้าในการวางแผนการสอนระยะยาว	12	21.05	4	9.30	16	16.00
เมื่อเห็นว่านักเรียนไม่สนใจการเรียน	5	8.87	4	9.30	9	9.00
เมื่อไม่ได้เตรียมการสอนมาล่วงหน้า	0	0	0	0	0	0

ข้อมูลในตารางที่ ๕๐ แสดงให้เห็นว่าการกำหนดระยะเวลาที่จะทำการทดสอบวิชาสังคมศึกษาของครูในโรงเรียนรัฐบาล ส่วนใหญ่ทดสอบเมื่อจบบทเรียนหนึ่ง ๆ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๑๑ ส่วนครูในโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่ทำการทดสอบวิชาสังคมศึกษาตามที่โรงเรียนกำหนดไว้ และทดสอบเดือนละหนึ่งครั้งเป็นอย่างน้อย คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕๓ และร้อยละ ๓๔.๘๘ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการกำหนดระยะเวลาที่จะทำการทดสอบวิชาสังคมศึกษาของครูในโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่จะทำการทดสอบเมื่อจบบทเรียนหนึ่ง ๆ รองลงมาได้แก่การทำการทดสอบตามระยะเวลาที่โรงเรียนกำหนดไว้ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐๐ และร้อยละ ๓๒.๐๐ ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าครูสังคมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจะทำการทดสอบวิชาสังคมศึกษาตามกำหนดไว้ล่วงหน้าในการวางแผนการสอนระยะยาวเพียงร้อยละ ๑๖.๐๐ เท่านั้น

ตารางที่ ๕๑ วิธีการวัดผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา

วิธีวัดผล	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปรนัย	33	57.90	24	55.81	57	57.00
อัตนัย	30	52.63	21	48.84	51	51.00
ปรนัยและอัตนัยผสมกัน	46	80.7	32	74.42	78	78.00
การตอบปากเปล่า	28	49.12	19	44.19	47	47.00
ทำบันทึกย่อ	7	12.28	6	13.95	13	13.00
เขียนรายงาน	37	64.91	22	51.16	59	59.00
อภิปราย	13	22.81	9	20.93	22	22.00
สังเกตเด็ก	11	19.30	10	23.26	21	21.00
วาทภาพ	6	10.53	4	9.30	10	10.00
การแสดงละคร	1	1.75	1	2.33	2	2.00
แต่งคำประพันธ์	1	1.75	0	0	1	1.00

ข้อมูลในตารางที่ ๕๑ แสดงให้เห็นว่าวิธีการวัดผลการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ วัดผลด้วยวิธีปรนัยและอัตนัยผสมกันถึงจำนวนร้อยละ ๘๐.๗๐ และ ๗๔.๔๒ ตามลำดับ สำหรับการวัดผลด้วยวิธีปรนัย มีร้อยละ ๕๗.๙๐ และร้อยละ ๕๕.๘๑ ส่วนวิธีอัตนัยมีร้อยละ ๕๒.๖๓ และ ๔๘.๘๔ ตามลำดับ การวัดผลโดยวิธีเขียนรายงานในโรงเรียนรัฐบาลมีมากกว่าโรงเรียนราษฎร์เล็กน้อย กล่าวคือ มีจำนวนร้อยละ ๖๔.๙ และร้อยละ ๕๑.๑๖ ตามลำดับ ส่วนการวัดผลด้วยการตอบปากเปล่าในโรงเรียนรัฐบาลมีร้อยละ ๔๙.๑๒ และโรงเรียนราษฎร์มีร้อยละ ๔๔.๑๙ เมื่อพิจารณาถึงวิธีการวัดผลของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๘.๐๐ วัดผลด้วยข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัยผสมกัน รองลงมาได้แก่การวัดผลด้วยการเขียนรายงานข้อสอบแบบปรนัย อัตนัย และการตอบปากเปล่า คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๐๐, ร้อยละ ๕๗.๐๐ ร้อยละ ๕๑.๐๐ และร้อยละ ๔๗.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๒ การออกขอทดสอบที่ใช้เพื่อการวัดผล

การออกขอทดสอบ	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขอทดสอบที่ครูผู้สอนออกเอง	55	96.49	41	95.35	96	96.00
ขอทดสอบที่หัวหน้าสายวิชาเป็นผู้ออก	4	7.02	6	13.95	10	10.00
ขอทดสอบที่อาจารย์ในสายวิชาสังคม ศึกษารวมกันออก	8	14.04	11	25.58	19	19.00
ขอทดสอบปีก่อน ๆ	18	31.58	12	22.91	30	30.00
ขอทดสอบจากโรงเรียนอื่น ๆ	16	28.07	10	23.26	26	26.00
ขอทดสอบจากสมาคมโรงเรียนราษฎร์	0	0	6	13.95	6	6.00

ข้อมูลในตารางที่ ๕๒ แสดงให้เห็นว่าการออกขอทดสอบที่ใช้เพื่อการวัดผลวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล เป็นขอทดสอบที่ครูผู้สอนออกเองถึงจำนวนร้อยละ ๙๖.๔๙ รองลงมาได้แก่ขอทดสอบในปีก่อน ๆ จำนวนร้อยละ ๓๑.๕๘ ส่วนการออกขอทดสอบวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ ได้แกขอทดสอบที่ครูผู้สอนออกเอง เป็นจำนวนถึงร้อยละ ๙๕.๓๕ เมื่อพิจารณาถึงการออกขอทดสอบของครูในโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่คือร้อยละ ๙๖.๐๐ เป็นขอทดสอบที่ครูผู้สอนออกเอง ซึ่งก็ถูกต้องตามหลักการวัดผลการเรียนการสอนที่ผู้สอนควรจะเป็นผู้ออกขอสอบนั่นเอง

ตารางที่ ๕๓ การใช้ผลที่ได้จากการวัดผลนักเรียน

การวัดผล	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
วัดความสามารถของนักเรียน	46	80.70	34	79.07	80	80.00
วางแผนการจัดชั้นเรียน	9	15.79	5	11.63	14	14.00
วางแผนการสอน	12	21.05	8	18.61	20	20.00
ปรับปรุงการสอนของครูอาจารย์	24	42.11	19	20.93	43	43.00
วัดความสามารถของครูอาจารย์	5	8.77	3	6.98	8	8.00
การเลื่อนชั้นประจำปี	19	33.33	20	46.51	39	39.00
ประโยชน์ในการแนะแนว	10	17.54	5	11.63	15	15.00

ข้อมูลในตารางที่ ๕๓ แสดงให้เห็นว่าผลที่ได้จากการวัดผลนักเรียนนั้นทางโรงเรียนรัฐบาล ได้นำมาใช้เพื่อวัดความสามารถของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ คือร้อยละ ๘๐.๗๐ รองลงมาได้แก่การนำมาใช้เพื่อปรับปรุงการสอนของครูอาจารย์และการเลื่อนชั้นประจำปีของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๑๑ และร้อยละ ๓๓.๓๓ ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนราษฎร์ได้นำผลที่ได้จากการวัดผลนักเรียนมาใช้เพื่อวัดความสามารถของนักเรียนและการเลื่อนชั้นประจำปีของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๐๓ และร้อยละ ๔๖.๕๑ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงผลที่ได้ทางโรงเรียนนำมาใช้จากการวัดผล จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ นำมาใช้เพื่อวัดความสามารถของนักเรียน รองลงมาคือเพื่อปรับปรุงการสอนของครูอาจารย์ และเพื่อการเลื่อนชั้นประจำปีของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐, ๔๓,๐๐ และ ๓๙.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๔ การดำเนินการเพื่อให้การวัดผลเป็นไปอย่างเหมาะสม

การดำเนินการ	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศึกษาวิธีการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการประเมินผลความรู้ของนักเรียน	16	10.53	15	34.88	31	31.00
พิจารณาตรวจดูความเหมาะสมของข้อสอบก่อนที่จะนำไปใช้เสมอ	35	61.40	18	41.86	53	53.00
กำหนดการวัดผล และประเมินผลนักเรียนไว้อย่างแน่นอน	7	12.28	7	16.28	14	14.00
เก็บข้อทดสอบต่าง ๆ มาศึกษาหาข้อบกพร่องและหาทางแก้ไข	24	42.11	21	48.84	45	45.00

ข้อมูลในตารางที่ ๕๔ แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการเพื่อให้การวัดผลเป็นไปอย่างเหมาะสมของครูในโรงเรียนรัฐบาล ส่วนใหญ่ได้แก่การพิจารณาตรวจดูความเหมาะสมของข้อสอบก่อนที่จะนำไปใช้ และเก็บข้อทดสอบต่าง ๆ มาศึกษาหาข้อบกพร่องและหาทางแก้ไข คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔๐ และร้อยละ ๔๒.๑๑ ตามลำดับ สำหรับครูในโรงเรียนราษฎร์ ได้ดำเนินการโดยเก็บข้อทดสอบต่าง ๆ มาศึกษาหาข้อบกพร่องและหาทางแก้ไข ร้อยละ ๔๘.๘๔ รองลงมาได้แก่ การพิจารณาตรวจดูความเหมาะสมของข้อสอบก่อนที่จะนำไปใช้เสมอ และศึกษาวิธีการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการประเมินผลความรู้ของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๖ และ ๓๔.๘๘ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินการเพื่อให้การวัดผลเป็นไปอย่างเหมาะสมของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะพิจารณาตรวจดูความเหมาะสมของข้อสอบก่อนนำไปใช้ คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๐๐ รองลงมาได้แก่การเก็บข้อทดสอบต่าง ๆ มาศึกษาหาข้อบกพร่องและหาทางแก้ไข และศึกษาวิธีการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการประเมินผลความรู้ของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐๐ และร้อยละ ๓๑.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๕ ปัญหาในการวัดผลที่ครูผู้สอนมักประสบคือ

ปัญหา	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีความสามารถในการสร้างแบบทดสอบ ที่เหมาะสมได้	7	12.28	11	25.58	18	18.00
มีประสบการณ์ในเรื่องการวัดผลน้อย	12	21.05	11	25.58	23	23.00
ไม่ได้รับการสนับสนุนในการใช้แบบ ทดสอบใหม่ ๆ	9	15.79	3	6.98	12	12.00
ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จะสร้างแบบทดสอบ	9	15.79	10	23.26	19	19.00
มีปัญหาในเรื่องการตรวจและให้คะแนน	13	22.81	4	9.30	17	17.00
มีปัญหาในด้านการเงินที่จะทำแบบทดสอบ	10	17.54	5	11.63	15	15.00
การจัดโต๊ะเรียนไม่เหมาะสมกับแบบ ทดสอบที่สร้าง	8	14.04	14	32.56	22	22.00
ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบที่สร้างจะวัดผลได้ เร็วและถูกต้อง	9	15.79	15	34.88	24	24.00
ไม่ทราบว่าจะทดสอบไปเพื่ออะไร	1	1.75	0	0	1	1.00
ไม่มีปัญหา	17	29.83	9	20.93	26	26.00

ข้อมูลในตารางที่ ๕๕ แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียน
ราษฎร์ประสบปัญหาในการวัดผลการเรียนการสอนอย่างกระจุกกระจิก และมีจำนวนไม่น้อย
ที่ไม่ประสบปัญหาเลย

ภาคที่ ๔ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการสอนและขอเสนอ
แนะในการปรับปรุงโปรแกรม แสดงในตารางที่ ๕๖
๕๗, ๕๘, ๕๙ และ ๑๐๐ ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๕๖ การขอความช่วยเหลือจากบุคคลต่าง ๆ เมื่อประสบปัญหาในการสอน

การขอความช่วยเหลือ	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาจารย์ใหญ่	9	15.79	8	18.61	17	17.00
ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่	6	10.53	3	6.98	9	9.00
หัวหน้าสาย	30	52.63	13	30.23	43	43.00
เพื่อนครู	33	57.90	33	76.74	66	66.00
วิทยากร	8	14.04	4	9.30	12	12.00
แก้ปัญหาด้วยตนเอง เช่น คนควา จากห้องสมุด	41	71.93	36	83.72	77	77.00

ข้อมูลในตารางที่ ๕๖ แสดงให้เห็นว่า เมื่อประสบปัญหาในการสอน ครูสังคมนศึกษา
ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จะแก้ปัญหาด้วยตนเองถึงจำนวนร้อยละ ๗๑.๕๓
และร้อยละ ๘๓.๗๒ ตามลำดับ รองลงมาคือจะปรึกษาเพื่อนครูด้วยกัน ร้อยละ ๕๗.๙๐ และ
ร้อยละ ๗๖.๗๔ และจะขอความช่วยเหลือจากหัวหน้าสายวิชาร้อยละ ๕๒.๖๓ และร้อยละ
๓๐.๒๓ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการขอความช่วยเหลือจากบุคคลต่าง ๆ เมื่อประสบปัญหา
ในการสอนของครูสังคมนศึกษา ในโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่า ครูสังคมน
ศึกษาจะแก้ปัญหาด้วยตนเองเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครูด้วยกัน
และขอความช่วยเหลือหัวหน้าสายวิชาร้อยละ ๗๗.๐๐, ๖๖.๐๐ และ ๘๓.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๗ อุปสรรคที่ทำให้การปฏิบัติงานตามโปรแกรมไม่ได้ผลคือเท่าที่ควร

อุปสรรค	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีครูอาจารย์ประจำสายวิชาไม่ครบ	11	14.30	11	25.58	22	22.40
ครู อาจารย์บางท่าน ท่องทำงาน ฝ่ายธุรการควย	10	17.54	4	9.30	14	14.00
ครู อาจารย์บางท่านสอนวิชาไม่ตรงกับความสามารถและความถนัด	20	35.09	20	46.51	40	40.00
ครู อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ร่วมมือในการแก้ไขข้อบกพร่อง	11	19.30	14	32.56	25	25.00
ไม่มีอุปสรรคเลย	15	26.32	7	16.28	22	22.00

ข้อมูลในตารางที่ ๕๗ แสดงให้เห็นว่าอุปสรรคที่ทำให้การปฏิบัติงานตามโปรแกรมไม่ได้ผลคือเท่าที่ควรของครูสังคมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ คือ ครูอาจารย์บางท่านสอนวิชาไม่ตรงกับความสามารถและความถนัด คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐๙ และร้อยละ ๔๖.๕๑ ตามลำดับ อุปสรรคของครูในโรงเรียนราษฎร์ที่เพิ่มขึ้นรองลงมาคือ ครูอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ร่วมมือในการแก้ไขข้อบกพร่อง และมีครูอาจารย์ประจำสายวิชาไม่ครบ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๖ และร้อยละ ๒๕.๕๘ ตามลำดับ แสดงว่าครูสังคมศึกษาในโรงเรียนราษฎร์มีแนวโน้มที่จะประสบอุปสรรคที่ทำให้การปฏิบัติงานตามโปรแกรมไม่ได้ผลเท่าที่ควรมากกว่าครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล อุปสรรคสำคัญที่สุดที่ทำให้การปฏิบัติงานตามโปรแกรมไม่ได้ผลคือเท่าที่ควรของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่เนื่องมาจากครูอาจารย์บางท่านสอนวิชาไม่ตรงกับความสามารถและความถนัด คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐ และครูสังคมศึกษาร้อยละ ๒๒.๐๐ แสดงว่าการปฏิบัติงานตามโปรแกรมไม่ประสบอุปสรรค หรือปัญหาใด ๆ เลย

ตารางที่ ๕๘ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับอุปสรรคที่ทำให้การสอนไม่ได้ผลดี

ความคิดเห็น	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการวิจารณ์ที่ทำให้การสอนดีขึ้น	11	19.30	19	44.19	30	30.00
มีความเห็นขัดแย้งกับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับ ระเบียบวิธีสอน	1	1.75	1	2.33	2	2.00
มีความลำบากในงานที่ได้รับมอบ หมายให้สอน เช่น ทองสอน มากชั่วโมง สอนแทน มืงาน พิเศษมาก	31	54.39	23	53.45	54	54.00
ไม่สามารถเข้ากับครูหัวหน้าสายได้	0	0	1	2.33	1	1.00
ไม่สามารถทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ ฝ่ายบริหารได้ดี	1	1.75	2	4.65	3	3.00
ไม่สามารถทำงานร่วมกับครูอื่นๆได้ดี	0	0	1	2.33	1	1.00
ไม่มีปัญหา	13	22.81	1	2.33	14	4.00

จากข้อมูลในตารางที่ ๕๘ แสดงให้เห็นว่าครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์มีความเห็นว่า อุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้การสอนไม่ได้ผลดีคือ ประสบความลำบากในงานที่ได้รับมอบหมายให้สอน เช่น ทองสอนมากชั่วโมง ทองสอนแทนหรือมืงานพิเศษมาก คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๓๙ และร้อยละ ๕๓.๔๕ ตามลำดับ สำหรับโรงเรียนราษฎร์ ครูสังคมศึกษามีความคิดเห็นว่าอุปสรรคที่เพิ่มรองลงมาคือ ไม่ได้รับการวิจารณ์ที่ทำให้การสอนดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๑๙ แสดงว่าครูสังคมศึกษาโรงเรียนราษฎร์มีแนวโน้มที่จะประสบอุปสรรคในการสอนมากกว่าครูสังคมศึกษาโรงเรียนรัฐบาล เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของครูในโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่าอุปสรรคที่ทำให้การสอนไม่ได้ผลดีอันดับแรกคือ มีความลำบากในงานที่ได้รับมอบหมายให้สอน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๐๐ รองลงมาคือไม่ได้รับการวิจารณ์ที่ทำให้การสอนดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๐ และครูสังคมศึกษาโรงเรียนรัฐบาลร้อยละ ๑๓.๐๐ มีความเห็นว่า คนไม่มีปัญหาใด ๆ เลย

ตารางที่ ๕๕ ปัญหาของครูในการสอนสังคมศึกษา

ปัญหา	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขาดเทคนิคการสอนที่ดี	4	7.02	10	23.26	14	14.00
ไม่มั่นใจว่ามีความรู้เพียงพอ	6	10.53	8	18.61	14	14.00
ขาดแหล่งวิชาการที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม	14	24.56	13	30.23	27	27.00
ขาดอุปกรณ์การสอน	19	33.33	21	48.84	40	40.00
เวลาเรียนน้อย ทำให้สอนเนื้อหาไม่ทันตามหลักสูตร	16	28.07	12	27.91	28	28.00
นักเรียนไม่เอาใจใส่วิชานี้	7	12.28	10	23.26	17	17.00
ไม่ทราบวิธีวัดผลที่ได้ผล	0	0	5	11.63	15	15.00
ไม่เคยประสบปัญหาเหล่านี้	12	21.05	3	6.98	15	15.00
ขาดความร่วมมือจากครูที่สอนวิชานี้	4	7.02	2	4.65	6	6.00

ข้อมูลในตารางที่ ๕๕ แสดงให้เห็นว่า ปัญหาของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ที่สำคัญคือ ปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนอุปกรณ์การสอน มีจำนวนร้อยละ ๓๓.๓๓ และร้อยละ ๔๘.๘๔ ตามลำดับ สำหรับโรงเรียนรัฐบาล ปัญหารองลงมาได้แก่ เวลาเรียนน้อย ทำให้สอนเนื้อหาไม่ทันตามหลักสูตร และขาดแหล่งวิชาการที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐๗ และร้อยละ ๒๔.๕๖ ส่วนโรงเรียนราษฎร์ ปัญหารองลงมาได้แก่ ขาดแหล่งวิชาการที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม และเวลาเรียนน้อย ทำให้สอนเนื้อหาไม่ทันตามหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๓ และร้อยละ ๒๗.๙๑ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาปัญหาของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะเห็นได้ว่า ปัญหาสำคัญที่สุดคือ การขาดอุปกรณ์การสอน รองลงมาได้แก่เวลาเรียนน้อย ทำให้สอนไม่ทันตามหลักสูตร และขาดแหล่งวิชาการที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐, ๒๘.๐๐ และ ๒๗.๐๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๐๐ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปรับปรุงโปรแกรมการเรียนการสอน
ตามลำดับก่อนหลัง

สิ่งที่ควรปรับปรุง	โรงเรียนรัฐบาล		โรงเรียนราษฎร์		ค่าซ z
	\bar{X}_1	SD ₁	\bar{X}_2	SD ₂	
หลักสูตรและประมวลการสอน	2.640	.933	2.522	1.344	.496
หนังสือแบบเรียน	2.037	.769	2.150	1.181	.554
หนังสืออ่านประกอบ	1.636	.675	1.429	.372	2.957*
วิธีสอน	1.733	.762	1.538	.609	1.423
การจัดห้องเรียน ห้องสังคมศึกษา	1.600	.594	1.846	.835	.895
อุปกรณ์	1.750	.742	1.692	.714	.392

ค่าซในตารางที่ ๑๐๐ แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการปรับปรุงโปรแกรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ครูสังคมศึกษาทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ ต้องการให้มีการปรับปรุงทางด้านหลักสูตรและประมวลการสอน รองลงมาได้แก่ หนังสือแบบเรียนและวิธีสอน เมื่อพิจารณาถึงความเห็นของครูเกี่ยวกับการปรับปรุงหนังสืออ่านประกอบ ปรากฏว่า โรงเรียนรัฐบาลมากกว่าโรงเรียนราษฎร์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๙% คือโรงเรียนรัฐบาลมีแนวโน้มว่าต้องการปรับปรุงหนังสืออ่านประกอบมากกว่าโรงเรียนราษฎร์

* ค่าวิกฤติของค่าซ แบบทางเดียวที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๙% เท่ากับ ๒.๓๓